

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM**

**OCENA STANU SANITARNEGO
I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA
POWIATU PIOTRKOWSKIEGO ZIEMSKIEGO
ZA ROK 2023**

Piotrków Trybunalski marzec 2024 rok

Spis treści

I.	Wstęp.....	3
II.	Sytuacja epidemiologiczna zakażeń i chorób zakaźnych.....	4
III.	Sytuacja w zakresie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.....	22
IV.	Sytuacja w zakresie nadzoru nad jakością wody i warunkami higieny środowiska	29
V.	Sytuacja w zakresie nadzoru nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska pracy	33
VI.	Sytuacja w zakresie nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania oraz higieny wypoczynku i rekreacji.....	38
VII.	Nadzór sanitarno – zapobiegawczy	49
VIII.	Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.....	50
IX.	Podsumowanie działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w liczbach w roku 2023	52

Wstęp

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej pełnią podstawową rolę w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem sanitarnym w naszym kraju i zostały powołane w celu realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, określonych w ustawie z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2023 r. poz. 338 z późn. zm.).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piotrkowie Trybunalskim reprezentuje wyspecjalizowaną instytucję, która została powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami bezpieczeństwa zdrowotnego w zakresie: higieny środowiska, warunków sanitarno – higienicznych środowiska pracy, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, bezpieczeństwa żywności i żywienia oraz respektowania wymogów higieniczno-sanitarnych, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt i pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne. Nadzór ten ma na celu ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Wykonywanie wskazanych wyżej zadań polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności prewencyjnej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej.

Świadomość znaczenia powyższych zagadnień dla ochrony zdrowia ludzkiego, zaangażowanie oraz współpraca między pracownikami Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piotrkowie Trybunalskim a podmiotami leczniczymi, przedsiębiorcami, różnymi instytucjami działającymi w obszarze zdrowia publicznego, organami samorządu terytorialnego, inspekcjami i służbami, niewątpliwie pomogły nam, po trzech latach pracy skoncentrowanej na walce z epidemią COVID-19, powrócić do zadań bieżących, mających na celu stały nadzór nad zapewnieniem wysokiego poziomu bezpieczeństwa zdrowia publicznego.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piotrkowie Trybunalskim wykonuje kompetencyjnie przypisane mu zadania na obszarze miasta Piotrkowa Trybunalskiego oraz powiatu piotrkowskiego.

Niniejsze opracowanie sporządzono w oparciu o dane zebrane ze wszystkich obszarów objętych nadzorem bieżącym i zapobiegawczym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Piotrkowie Trybunalskim. W ocenie stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej powiatu piotrkowskiego przedstawiono efekty monitoringu sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych, w tym zatruc pokarmowych, prowadzonego w ramach zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, ocenę stanu sanitarnego obiektów udzielających świadczenia zdrowotne a także ocenę w zakresie bezpieczeństwa żywności, jakości wody przeznaczonej do spożycia, jakości wody w pływalniach i kąpieliskach, stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej, warunków sanitarno – higienicznych środowiska pracy, stanu sanitarnego placówek nauczania i wychowania, zadań realizowanych w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, działań w zakresie egzekwowania zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych oraz działań oświatowo – zdrowotnych realizowanych na rzecz promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

Przedstawiona ocena stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej powiatu piotrkowskiego z pewnością przyczyni się do lepszego poznania działań, jakie Państwowa Inspekcja Sanitarna wykonuje na rzecz zdrowia publicznego mieszkańców oraz pozwoli ono uzyskać szeroki zakres informacji na temat stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej powiatu piotrkowskiego.

Sytuacja epidemiologiczna zakażeń i chorób zakaźnych

Analizy sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych dla **powiatu piotrkowskiego** dokonano w oparciu o przesłane do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piotrkowie Trybunalskim formularze:

- ZLK-1 „Zgłoszenie podejrzenia lub rozpoznania zakażenia lub choroby zakaźnej”,
- ZLK-2 „Zgłoszenie rozpoznania gruźlicy”,
- ZLK-3 „Zgłoszenie podejrzenia lub rozpoznania zachorowania na chorobę przenoszoną drogą płciową”,
- ZLK-4 „Zgłoszenie podejrzenia lub rozpoznania zakażenia HIV/zachorowania na AIDS/zgonu osoby zakażonej HIV/chorej na AIDS”,
- MZ-55 „Meldunek o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę”

oraz zgłoszeń dodatknych wyników badań laboratoryjnych w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych (w przypadku zakażeń wirusem SARS-CoV-2 zgłoszonych za pomocą systemu elektronicznego SEPIS). Zgłoszeń dokonują podmioty lecznicze zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. W związku z nowelizacją Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na 2023 r., która z dniem 7 lipca 2023 r. zniósła obowiązek składania przez placówki medyczne do Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawozdań MZ-55 "Tygodniowy, dzienny meldunek o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę".

Przy obliczaniu współczynnika zapadalności wykorzystano dane demograficzne (wg. GUS) tj. liczbę mieszkańców powiatu piotrkowskiego w analizowanych latach. Współczynnik zapadalności obliczono na 100 tys. mieszkańców.

Rok	Liczba ludności dla powiatu piotrkowskiego
2021	90948
2022	90408
2023	90278

Wybrane choroby zakaźne w powiecie piotrkowskim w latach 2021 – 2023

Jednostka chorobowa	2021 zachorowania	2021 Hospitalizacje	2021 współczynnik zapadalności	2022 zachorowania	2022 hospitalizacje	2022 współczynnik zapadalności	2023 zachorowania	2023 hospitalizacje	2023 współczynnik zapadalności
Salmonelloza - zatrucie pokarmowe	32	16	35,18	20	14	22,12	17↓	8	18,83
Bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	16	6	17,59	21	17	23,23	22↑	21	24,37
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe - gronkowcowe	0	0	0	114	12	126,1	0	0	0,00
Wirusowe zakażenia wywołane przez rotawirusy	2	1	2,2	73	60	80,75	9	9	9,97

Wirusowe zakażenia wywołane przez norowirusy	4	3	4,4	4	3	4,42	19↑	19	21,05
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	3	2	3,3	6	3	6,64	33↑	7	36,55
Tęžec	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Krzusiec	2	1	2,2	1	1	1,11	6	1	6,65
Płonica (szkarlatyna)	0	0	2,2	5	0	5,53	37↑	0	40,98
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna – Róża	1	0	1,1	1	0	1,11	8↑	2	8,86
Styczność i narażenie na wścieklicznę *osoby wymagające szczepień	15	0	16,49	13	0	14,38	22	0	24,37
Ospa wietrzna	147	0	161,63	251	1	277,63	264↑	1	292,43
Odra	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Różyczka	0	0	0	1	0	1,11	2↑	0	2,22
Wirusowe zapalenie wątroby typu A	1	1	1,1	0	0	0	0	0	0,00
Wirusowe zapalenie wątroby typu B - przewlekłe i BNO	1	0	1,1	6	1	6,64	3	0	3,32
Wirusowe zapalenie wątroby typu C - przewlekłe i BNO	5	0	5,5	8	1	8,85	2	0	2,22
AIDS	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
HIV	0	0	0	4	4	4,42	3	1	3,32
Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna-posocznica	0	0	0	1	1	1,11	0	0	0,00
Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00

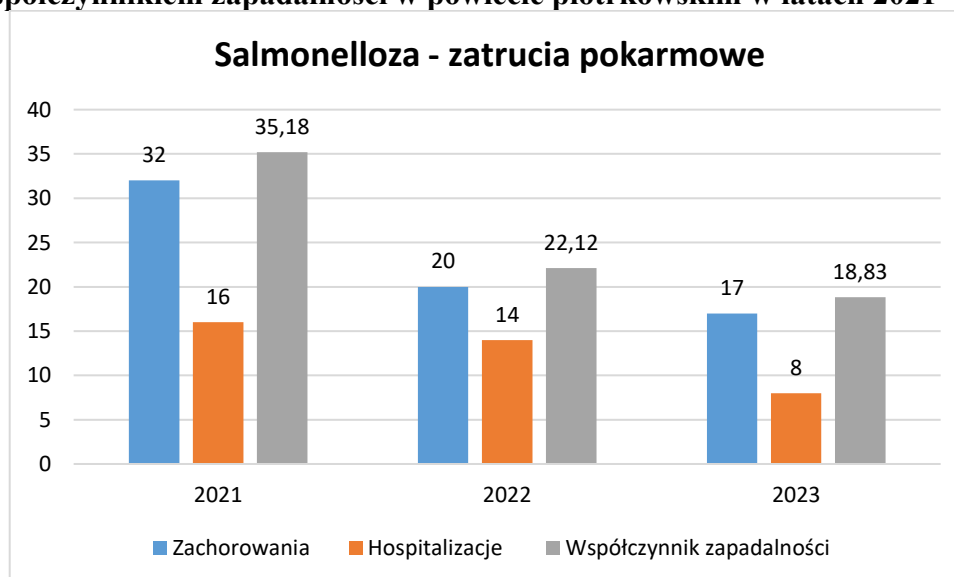
Zatrucia naturalnie toksycznymi substancjami spożytymi jako pokarm - grzyby	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Gruźlica	2	2	2,2	17	17	18,8	9	9	9,97
Kiła (wczesna i późna łącznie)	0	0	0	2	0	2,21	1	1	1,11
Rzeżączka	1	0	1,1	0	0	0	0	0	0,00
Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Zakażenia SARS CoV-2 (Covid-19)	5038	522	5539,43	3101	248	3430,01	551↓	28	610,34
Zachorowania i podejrzenia zachorowań na gripę wg MZ 55	4551	7	5003,96	2525	7	2792,89	2065↓	14	2287,38

Bakteryjne, wirusowe zatrucia i zakażenia pokarmowe

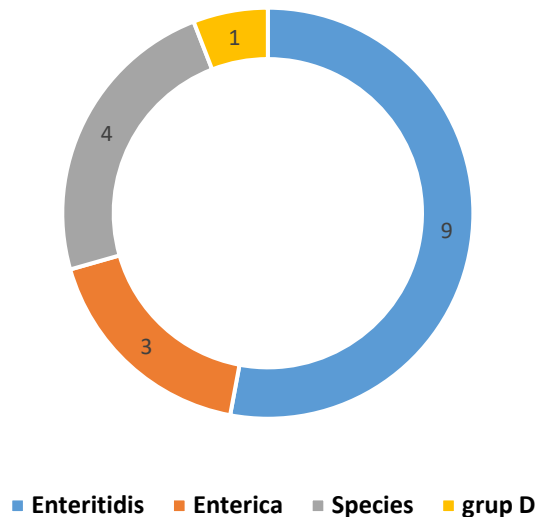
➤ Salmonellozy

Salmonelloza to choroba zakaźna wywołana przez Gram (-) pałeczki *Salmonella*. Zakażenie może przybierać różne postacie kliniczne zależne od dawki zakażającej, wieku oraz stanu ogólnej odporności człowieka. U osób dorosłych zakażonych małą dawką bakterii może przebiegać bezobjawowo, większa dawka najczęściej powoduje dolegliwości żołądkowo-jelitowe tj. nudności, wymioty, biegunka, bóle brzucha, odwodnienie oraz gorączkę. Zakażenie o znacznie cięższym przebiegu może wystąpić u niemowląt, małych dzieci, osób w podeszłym wieku lub z obniżoną odpornością, wówczas bakterie *Salmonella* przedostają się do krwi i docierają do narządów wewnętrznych powodując różne zmiany chorobowe np. ropnie, zapalenie dróg żółciowych, płuc, stawów oraz posocznicy. Zakażenie szerzy się głównie przez skażoną żywność, sprzęty kuchenne, wydaliny zakażonych zwierząt (myszy, szczury).

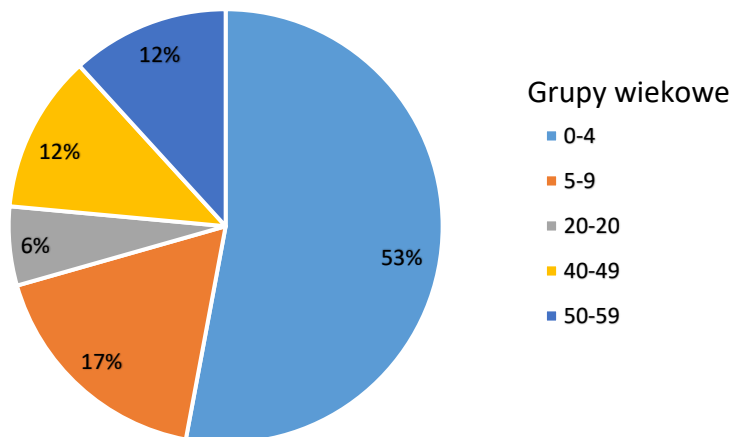
Ilość zarejestrowanych przypadków zatruc pokarmowych – Salmonelloz wraz z współczynnikiem zapadalności w powiecie piotrkowskim w latach 2021 – 2023

Salonelloza według czynników etiologicznych (ilość przypadków) 2023

Zachorowania na Salmonelle w 2023r. według wieku

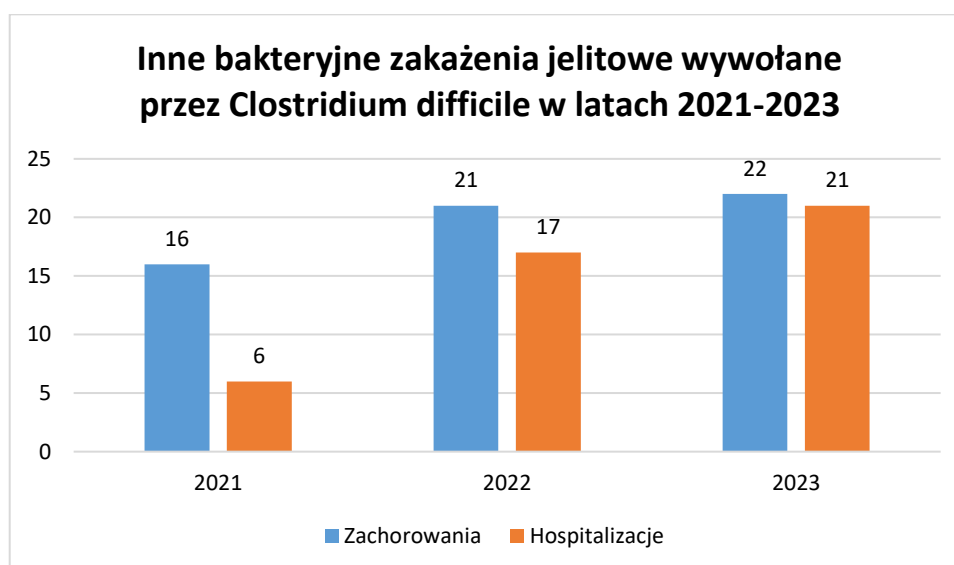

W 2023 roku zarejestrowano 17 przypadków zachorowań na Salmonellozę, w tym 8 osób hospitalizowano. Nadzorem sanitarno-epidemiologicznym objęto 33 osoby zamieszkujące wspólnie z zakażonym. 25 z otoczenia wykonało badania w kierunku obecności pałeczek Salmonella spp.i u 1 osoby wykryto obecność pałeczek Salmonella. Pozostałe 24 badania dały wynik negatywny. Wystąpiły 3 ogniska rodzinne w których czynnikiem etiologicznym była Salmonella enteritidis.

➤ **Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile***

Clostridium difficile (obecne nazewnictwo *Clostridioides difficile*) to beztlenowa Gram (+) bakteria, wytwarzająca spory, które umożliwiają jej długotrwałe przetrwanie w środowisku zewnętrznym. Wywołuje zapalenie (uszkodzenie) jelita grubego. Zakażenie *C. difficile* objawia się biegunką o różnym nasileniu. Szerzy się drogą pokarmową i dotyczy przede wszystkim osób w starszym wieku, przebywających w szpitalach i domach opieki. Do czynników ryzyka zakażenia *C. difficile* należą: długotrwała antybiotykoterapia, dłuższy pobyt w szpitalu, immunosupresja, podeszły wiek oraz choroby przewlekłe.

Wystąpiło 1 ognisko na terenie powiatu piotrkowskiego w którym stwierdzony czynnik etiologiczny to *Clostridium difficile*.

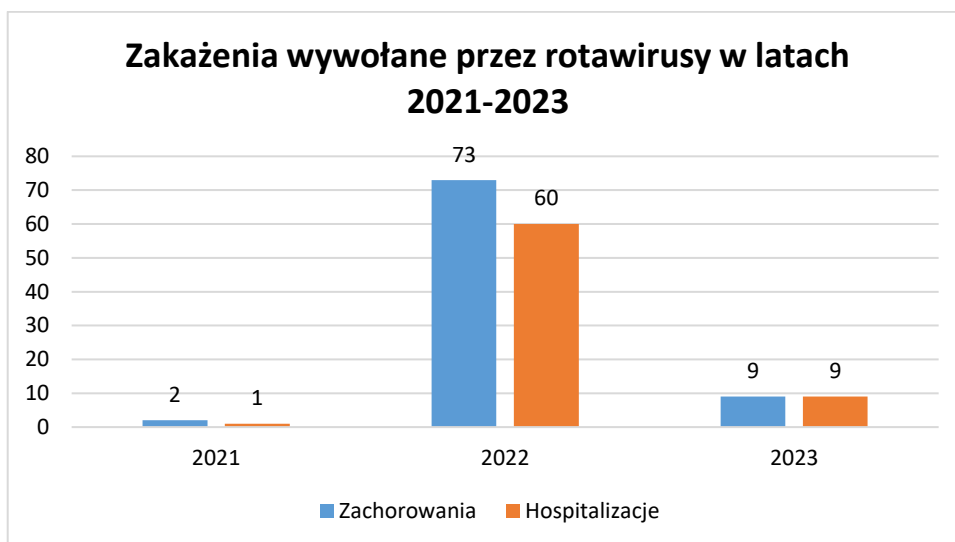

➤ **Wirusowe zakażenia wywołane przez rotawirusy**

Rotawirusy to grupa wirusów należących do rodziny reowirusów. Najczęściej na infekcje rotawirusowe cierpią niemowlęta i małe dzieci i to u nich ich przebieg jest najcięższy. Rotawirus u dorosłych - również jest możliwy, na zakażenie podatne są przede wszystkim osoby starsze. Wirus ten jest wyjątkowo zaraźliwy i potrafi długo żyć poza organizmem. Najpopularniejsza droga zakażenia to droga kropelkowa. Choroba zaczyna się niezbyt wysoką gorączką, potem pojawiają się wymioty, nawet kilkanaście do kilkudziesięciu razy w ciągu doby, następnie występuje biegunka. Objawy te mogą prowadzić do odwodnienia i hospitalizacji.

Od 2021 roku szczepienia przeciw rotawirusom są bezpłatne (szczepienie obowiązkowe ujęte w Programie Szczepień Ochronnych)

W 2023 roku odnotowano spadek zakażeń jelitowych wywołanych przez rotawirusy w porównaniu do poprzedniego roku.

➤ **Wirusowe zakażenia wywołane przez norowirusy**

Norowirusy to grupa wirusów ssRNA z rodziny kaliciwirusów (*Caliciviridae*). Norowirusy mogą być przyczyną wirusowego zakażenia przewodu pokarmowego. Do zakażenia dochodzi drogą pokarmową przez zanieczyszczone ręce i pokarm. Objawy pojawiają się już od 12 do 72 godzin po ekspozycji na norowirus. Objawy zwykle pojawiają się nagle i należą do nich m.in. wymioty, wodnista biegunka, nudności i ból brzucha. Inne objawy to gorączka, ból głowy, bóle mięśniowe oraz złe samopoczucie. Towarzyszące zakażeniu objawy mogą doprowadzić do odwodnienia organizmu i hospitalizacji, szczególnie u małych dzieci, osób starszych i osób z chorobami przewlekłymi.

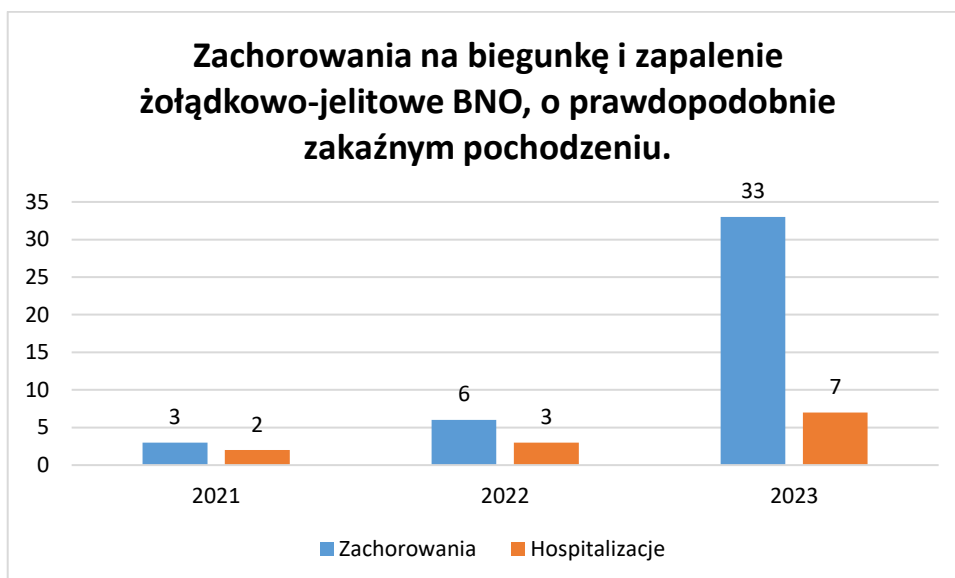
W 2023 roku odnotowano 19 przypadków wirusowego zakażenia wywołanego przez norowirusy, w tym wszystkie przypadki były hospitalizowane.

W 2022 roku odnotowano 4 przypadki wirusowego zakażenia wywołanego przez norowirusy, w tym 3 przypadki były hospitalizowane.

W 2021 roku liczba przypadków zakażeń wywołanych przez norowirusy była taka sama jak w roku 2022.

➤ **Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu**

Biegunka infekcyjna jest chorobą spowodowaną przez czynnik zakaźny. Głównym jej objawem jest zwiększenie częstotliwości wypróżnień w ciągu dnia. W 90% przypadków biegunka infekcyjna po pewnym czasie osiąga maksymalne nasilenie, a później samoistnie, stopniowo ustępuje. Przyczyną biegunki infekcyjnej są zakażenia wirusowe, bakteryjne, rzadziej - pierwotniaki lub grzyby chorobotwórcze. Źródłem zakażenia jest skażona przez drobnoustroje żywność i woda.

W 2023 roku odnotowano znaczący wzrost zachorowań na biegunkę i zapalenie żołądkowo – jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w porównaniu do lat poprzednich.

➤ **Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe - gronkowcowe**

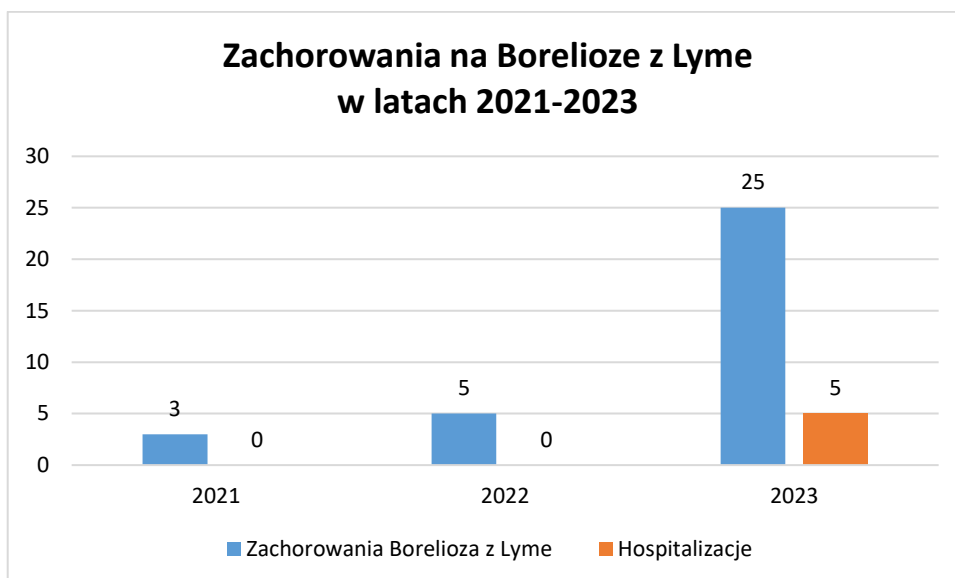
Gronkowcowe zatrucia pokarmowe wywoływane są przez gronkowca złocistego (*Staphylococcus aureus*) na skutek zjedzenia pokarmów, do których dostały się bakterie. Gronkowiec złocisty jest wszędzie i nie jest dla nas szkodliwy, dopóki nie trafi na odpowiednie warunki i nie zacznie wydzielać trującej enterotoksyny. Choć ulubionym podłożem gronkowców są węglowodany (ciastka, lody, kremy, galaretki owocowe), nie stronią też od mięsa lub ryb. Zatrucia tego typu są szczególnie częste w okresie letnim. Wynikają ze spożywania pokarmów niewłaściwie przechowywanych, produktów spożywczych długo przetrzymywanych w temperaturze pokojowej lub wskutek niewłaściwej higieny przy przygotowywaniu posiłków. Zatrucia pokarmowe są wynikiem spożycia egzotoksyn gronkowcowych obecnych w pokarmie. Szybkie ich wchłanianie w obrębie żołądka wywołuje nudności i wymioty, które często powodują usunięcie źródła zakażenia. Do objawów towarzyszących należą też bóle brzucha, biegunka oraz podwyższona temperatura ciała.

Borelioza z Lyme

Borelioza z Lyme jest wieloukładową chorobą zakaźną wywołowaną przez bakterie należące do grupy krętków *Borrelia burgdorferi sensu lato*, przenoszona przez kleszcze. Borelioza może przyjmować różne postacie, takie jak: skórna, stawowa, neurologiczna, zaburzenia układu krążenia czy objawy neuropsychiczne.

W pierwszym stadium zakażenia: w miejscu ukłucia przez kleszcza występuje zmiana skórna, która powiększa się tworząc czerwoną lub sino-czerwoną plamę tzw. rumień wędrujący.

W drugim stadium boreliozy z Lyme mogą występować objawy ze strony ośrodkowego układu nerwowego (czyli neuroborelioza) takie jak limfocytarne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych oraz mózgu, zapalenie nerwów czaszkowych i nerwów obwodowych, ze strony narządów ruchu (borelioza stawowa) jako zapalenie stawów oraz ze strony układu krążenia w postaci zaburzeń rytmu.

W 2023 roku widzimy znaczny wzrost zachorowań na boreliozę.

W 2023 liczba przypadków zachorowań na neuroboreliozę wynosiła 3, w tym 3 hospitalizacje.

W latach 2021 - 2022 nie występowały zachorowania na neuroboreliozę.

Wścieklizna i pokąsania przez zwierzęta

Wścieklizna jest śmiertelną chorobą odzwierzęcą, której przyczyną jest zakażenie wirusem wścieklizny. Jest to wirus neurotropowy rodzaju *Lyssavirus*, szerzący się i namnażający w układzie nerwowym. Wścieklizna objawia się ostrym zapaleniem mózgu i rdzenia, która niemal zawsze prowadzi do śpiączki i śmierci w ciągu 10 dni od wystąpienia pierwszych objawów. Głównym rezerwuarem wirusa są zwierzęta dzikie: wilki, lisy, wiewiórki, nietoperze, sarny, gryznie oraz zwierzęta domowe głównie psy i koty, zwierzęta gospodarskie np. krowy, konie. Do zakażenia dochodzi przez przeniesienie wirusa znajdującego się w ślinie chorego zwierzęcia poprzez ugryzienie albo oślinienie uszkodzonej skóry lub błon śluzowych.

W przypadku wścieklizny zapobieganie zachorowaniom wymaga współdziałania podmiotów leczniczych, inspekcji sanitarnej oraz inspekcji weterynaryjnej. Dzięki masowym szczepieniom zwierząt, a także szybkiemu wdrożeniu szczepień przeciw wściekliznie u osób pokąsanych przez nieznaną zwierzęta, w Polsce wścieklizna jest chorobą bardzo rzadką.

W 2023 roku przeprowadzono 161 wywiadów epidemiologicznych w związku z pokąsaniem ludzi przez zwierzęta. Wszystkim pokąsanym osobom zalecono konsultacje w Poradni Chorób Zakaźnych, gdzie lekarz podejmował decyzje o szczepieniach przeciw wściekliznie.

Sprawcami pokąsań były:

- psy znane (114 przypadków),
- psy nieznanne (16 przypadków),
- koty znane (5 przypadków),
- koty nieznanne (15 przypadków),
- zwierzęta gospodarstwa domowego tj. fenek, koń, królik, świnka morska (5 przypadków)
- zwierzęta dzikie – dzik, lis, nietoperz, (4 przypadki).

Przypadki pokąsań, w których znany był właściciel zwierzęcia bezzwłocznie zgłaszano do Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Piotrkowie Trybunalskim co umożliwiło dokonanie badania klinicznego zwierząt w kierunku wścieklizny przez lekarzy weterynarii.

W 2023 roku zostało pokąsanych przez zwierzęta 159 osób, w tym 22 osoby poddano szczepieniom przeciw wściekliznie.

W 2022 roku zostało pokąsanych przez zwierzęta 107 osób, w tym 13 osób poddano szczepieniom przeciw wścieklicznie.

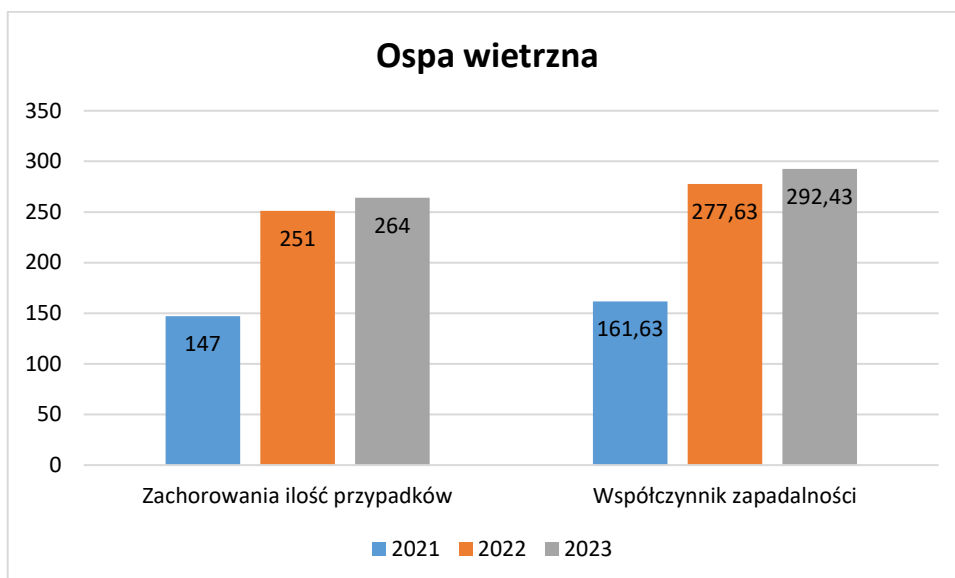
W 2021 roku zostało pokąsanych przez zwierzęta 109 osób, w tym 15 osób poddano szczepieniom przeciw wścieklicznie.

Ospa wietrzna

Ospa wietrzna to choroba o charakterze zakaźnym, którą wywołują wirusy ospy wietrznej oraz półpaśca (*Varicella-zoster virus* – VZV). Potocznie ospa wietrzna nazywana jest "wiatrówką". Źródłem zakażenia jest chory człowiek. Wirus rozprzestrzenia się drogą kropelkową, powietrzną poprzez kontakt bezpośredni oraz pośredni przez materiał zanieczyszczony zawartością pęcherzyków chorej osoby. Ospa wietrzna przeważnie występuje u dzieci. Objawy poprzedzające wystąpienie wykwitów to podwyższona temperatura, nawet do 40 °C, bóle głowy pogorszenie samopoczucia. Charakterystycznym objawem jest polimorficzna wysypka grudkowo-pęcherzykowa. Wysypka ma szybki wysiew małych, czerwonych grudek, pojawiających się najpierw na tułowiu, następnie na twarzy oraz owłosionej skórze głowy. W ciągu kilku godzin czerwone plamki przybierają postać grudek, które następnie przechodzą w wypełnione płynem surowicznym pęcherzyki, następnie mętnieją tworząc krosty. Po ok 4-7 dniach zasychają w strupy, które odpadają po 20 dniach. Okres zaraźliwości obejmuje 2-3 dni przed pojawieniem się wysypki i 6 dni po jej wystąpieniu, aż do momentu przyschnięcia zmian w strupki.

Po przechorowaniu ospy wietrznej wirus przyjmuje postać latentną w zwojach czuciowych, a w warunkach obniżonej odporności organizmu może dojść do reaktywacji zakażenia pierwotnego i rozwoju półpaśca. Po kilku dniach bólu i tkliwości unerwionej skóry, następuje w tym miejscu wysyp pęcherzyków. Objawami towarzyszącymi może być powiększenie węzłów chłonnych i gorączka.

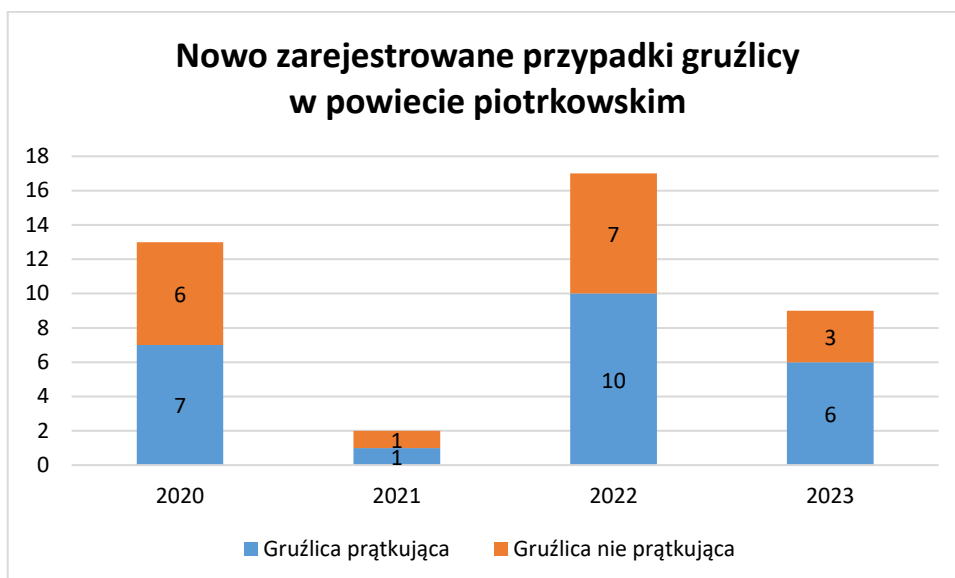

Gruźlica

Gruźlica jest chorobą zakaźną wywoływaną przez prątką gruźlicy (*Mycobacterium tuberculosis*). Jest chorobą wielonarządową, atakuje wszystkie narządy i tkanki ze szczególną predyspozycją do układu oddechowego. Do zakażenia dochodzi głównie drogą kropelkową przez układ oddechowy. Źródłem zakażenia jest prątkujący chory na płucną postać gruźlicy. Im kontakt z prątkującym chorym bliższy i dłuższy, tym ryzyko zachorowania jest większe. Zwiększone ryzyko wystąpienia gruźlicy dotyczy osób z osłabioną odpornością, osób po 65 roku życia oraz chorych na AIDS, narkomanów, alkoholików, bezdomnych i niedożywionych. Gruźlica nie ma charakterystycznych objawów, początek choroby może nie dawać żadnych objawów, albo też natężenie tych objawów nie wzbudza niepokoju chorego. Do objawów ogólnoustrojowych należą: stany podgorączkowe, nocna potliwość, osłabienie, brak apetytu i utrata masy ciała. Kaszel jest najczęstszym objawem miejscowym, kaszel połączony z odkrztuszaniem wydzieliny, ropy, przedłużający się, trwający ponad 3 tygodnie, krwioplucie, bóle w klatce piersiowej oraz duszności powinny już budzić podejrzenia choroby. Objawy gruźlicy pozapłucnej, mogą mieć charakter ogólnoustrojowy i miejscowy związany z atakowanym narządem. Podejrzenia gruźlicy powinno być potwierdzone stosownymi badaniami tj. badaniem bakteriologicznym, a także RTG płuc i próbą tuberkulinową. Chorzy na gruźlicę podlegają ustawowemu obowiązkowi leczenia, a osoby chore na gruźlicę w okresie prątkowania oraz osoby z uzasadnionym podejrzeniem o prątkowanie dodatkowo obowiązkowej hospitalizacji. Inspekcja sanitarna prowadzi nadzór nad chorymi i osobami z ich najbliższego otoczenia.

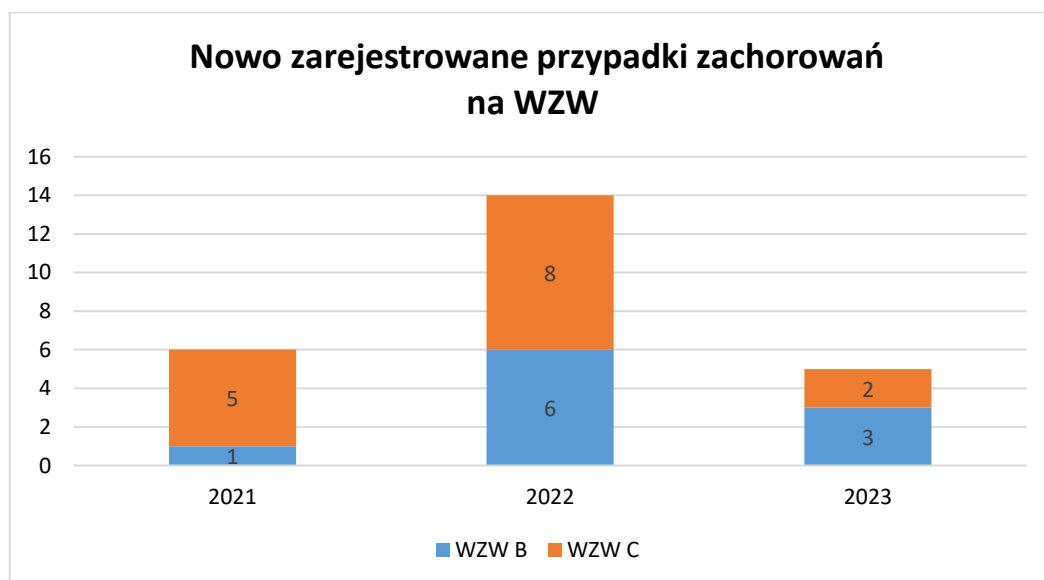
W 2023 roku zarejestrowano 9 nowych zachorowań: 6 przypadków gruźlicy prątkującej, 3 przypadki gruźlicy nieprątkującej. We wszystkich przypadkach osoby chore zostały objęte leczeniem przeciwegruźliczym. 20 osób skierowano pod nadzór lekarski ze względu na kontakt z chorym na gruźlicę w środowisku domowym i 30 osób z kontaktu w środowisku pracy.

W 2023 roku nie wykazano przypadków gruźlicy pozapłucnej.

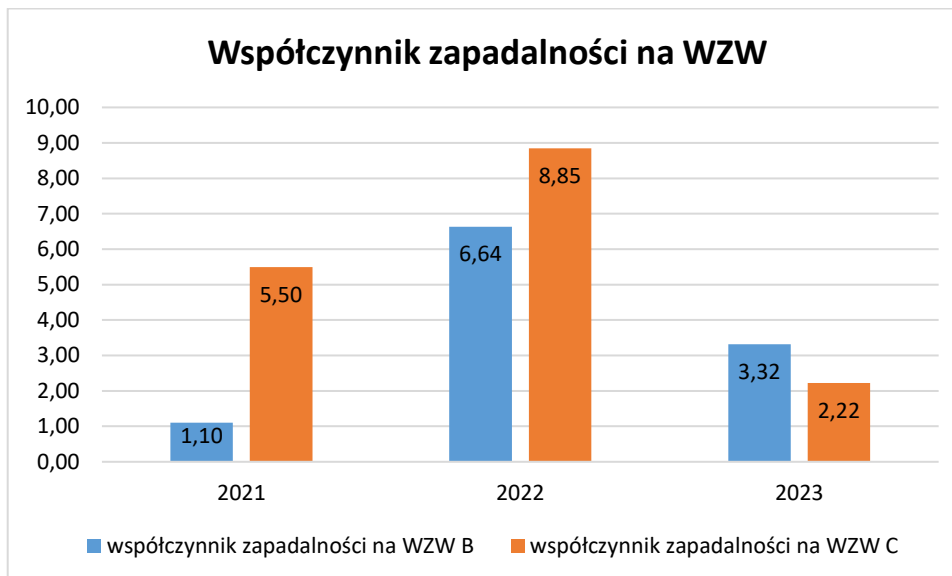
Wirusowe zapalenie wątroby (WZW)

Wirusowe zapalenia wątroby są chorobami wywołanymi przez hepatotropowe wirusy, które powodują stan zapalny wątroby. Choroby te wywołane są przez kilka wirusów m.in.: wirus HAV (*Hepatitis A Virus*), HBV, HCV, HDV, HEV. Wirusy HAV i HEV szerzą się drogą pokarmową, pozostałe wirusy – drogą naruszenia ciągłości tkanek (drogą krwi). Objawy chorobowe związane są z uszkodzeniem komórki wątrobowej, co może powodować wzrost aktywności transaminaz i różnie nasilone inne objawy włącznie z żółtaczką. Na podstawie obrazu klinicznego i przebiegu klinicznego choroby można rozpoznać WZW lecz bez jego typu. Dokonać tego można na podstawie wyników badań laboratoryjnych (testu serologicznego).

W 2023 roku zarejestrowano 3 przypadki zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B przewlekłe i BNO oraz 2 przypadki zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C przewlekłe i BNO. Każdorazowo prowadzono dochodzenie epidemiologiczne w celu wykrycia

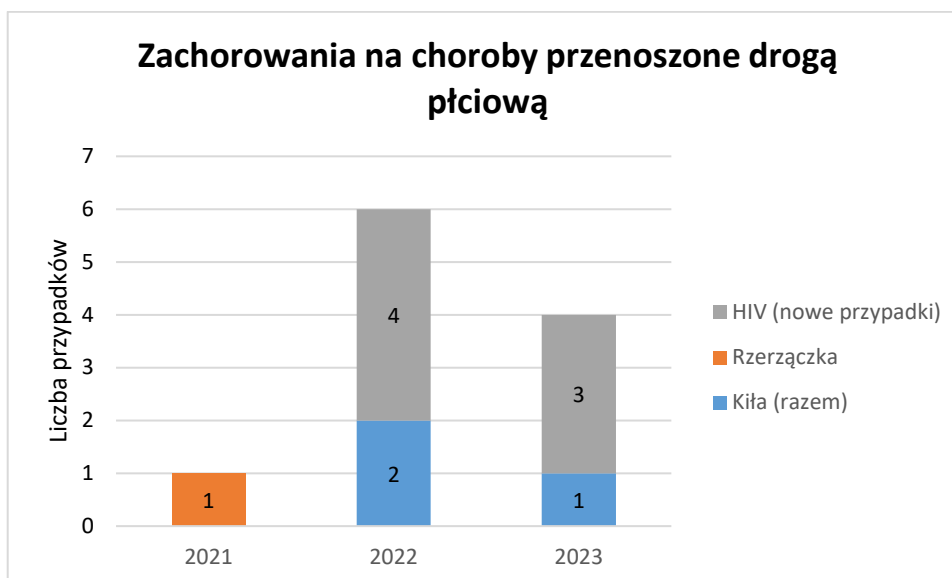
źródeł zakażenia, obejmowano nadzorem epidemiologicznym i lekarskim osoby z bliskiego otoczenia chorego i dodatkowo umożliwiono zaszczepienie p/WZW B osobom z kontaktu z chorym na WZW typu B i osobom chorym na wirusowe zapalenie wątroby typu C. Ilość osób z kontaktu objęta nadzorem epidemiologicznym: w przypadku WZW B – 7 osób, w przypadku WZW C - 4 osób. W 2022 roku nie odnotowano zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A, nie zarejestrowano również zachorowań u dzieci.

Choroby przenoszone drogą płciową

Choroby weneryczne to nazwa chorób, które są przenoszone drogą płciową. Do zarażenia dochodzi podczas kontaktów seksualnych z osobą chorą. Choroby weneryczne mogą być wywoływane zarówno przez bakterie, wirusy, ale także pasożyty. W większości przypadków są one w pełni uleczalne przy zastosowaniu prawidłowej terapii. Do najczęściej występujących w Polsce chorób wenerycznych zalicza się: chlamydiozę (*Chlamydia trachomatis*), kiłę (*Treponema pallidum*) oraz rzeżączkę (*Neisseria gonorrhoeae*). W dominującej ilości przypadków nie są dostrzegalne żadne objawy choroby. Jednak zaobserwować można: świąd w okolicach intymnych, występowanie bólu w podbrzuszu, wysypkę na narządach płciowych lub w okolicach odbytu, ból i pieczenie w trakcie oddawania moczu, odczuwanie bólu i dyskomfortu w trakcie stosunku. Dostrzeżenie jakiegokolwiek dolegliwości powinno być jak najszybciej skonsultowane z lekarzem - ginekologiem, dermatologiem-wenerologiem lub urologiem. Drogą kontaktów seksualnych przenosi się również ludzki wirus upośledzenia odporności HIV dla którego, drogami szerzenia jest także naruszenie ciągłości tkanek. Do przeniesienia wirusa może dojść z zakażonej matki na dziecko w czasie ciąży, porodu, karmienia piersią. Wirus HIV zakaża komórki układu immunologicznego co w konsekwencji prowadzi do zaburzeń odporności i występowania zakażeń oportunistycznych oraz nowotworów. Zakażenie wirusem HIV w naturalnym przebiegu choroby, średnio po 10-12 latach od zakażenia prowadzi do rozwinięcia się AIDS – zespołu nabytego upośledzenia odporności.

Analizując lata 2021 – 2023 to w roku 2023 zaobserwowano nieznaczny spadek zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową. Zarejestrowano: 3 nowo wykryte zakażenia HIV oraz 1 przypadki kiły wczesnej. Nie odnotowano natomiast przypadków zachorowań na AIDS – zespołu nabytego upośledzenia odporności oraz na rzeżączkę i chlamydiozę.

Grypa i zachorowania grypopodobne

Grypa sezonowa jest bardzo zaraźliwą chorobą zakaźną, występującą corocznie i przebiegającą pod postacią ostrej infekcji układu oddechowego. Czynnikiem etiologicznym są wirusy grypy należące do rodziny *Orthomyxoviridae*, obejmujące trzy typy: A, B, C. Do pierwszych objawów świadczących o zakażeniu można zaliczyć: zmęczenie, osłabienie oraz bóle głowy, mięśni i stawów. Następnie występuje gorączka często bardzo wysoka a w dalszej kolejności suchy kaszel, ból gardła oraz nieżyt nosa. Choroba ustępuje samoistnie po 5-7 dniach ale jej ciężki przebieg i powikłania mogą wymagać hospitalizacji a nawet prowadzić do zgonu. Najczęstszymi powikłaniami są: zapalenie płuc, oskrzeli, zapalenie mięśnia sercowego i osierdzia, ostre zapalenie ucha środkowego, zapalenie krtani, rzadko dochodzi do zapalenia mózgu i opon mózgowo-rdzeniowych.

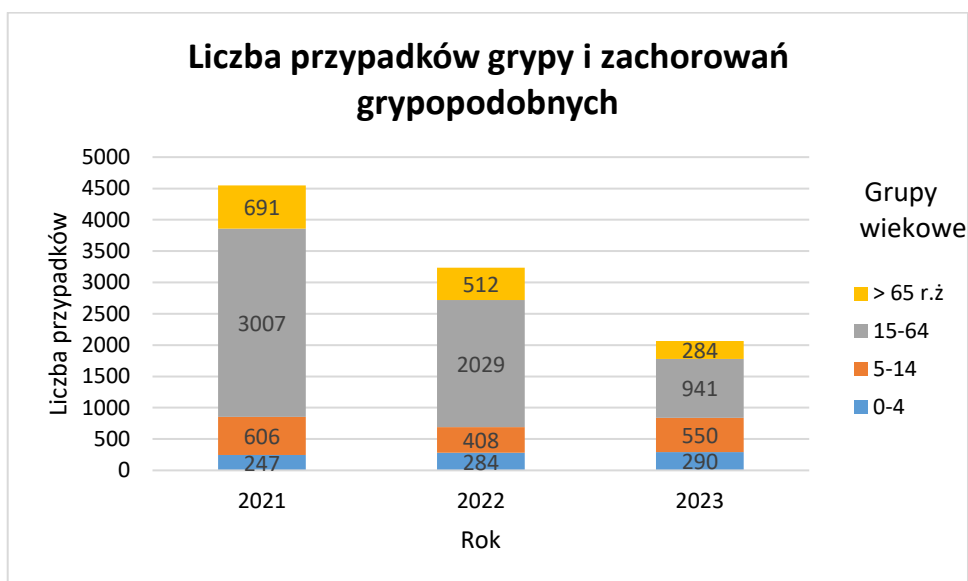
Zachorowania i podejrzenia zachorowań na grypę zgłaszane były do inspekcji sanitarnej przez podmioty lecznicze w formie tygodniowych meldunków MZ-55 do dnia 7.07.2023r. W związku z nowelizacją Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na 2023 r., która z dniem 7 lipca 2023 r. zniósła obowiązek składania przez placówki medyczne do Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawozdań MZ-55 "Tygodniowy meldunek o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1282) w związku z tym zakończono wykonywanie zbiorczego MZ-55 dla terenu miasta Piotrków Trybunalski i powiatu piotrkowskiego.

Poniższa informacja o zachorowaniach na grypę jest zrobiona na podstawie danych ujętych w meldunkach MZ-55, które obowiązywały do 07.07.2023r. oraz sprawozdań o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia w MZ-56.

W latach 2021 - 2023 zgłoszono zachorowania i podejrzenia zachorowań na grypę w poszczególnych grupach wiekowych:

Wiek osób zakażonych	2021 rok		2022 rok		2023 rok	
	Liczba przypadków	Liczba hospitalizacji	Liczba przypadków	Liczba hospitalizacji	Liczba przypadków	Liczba hospitalizacji
0-4	247	2	284	5	290	4
5-14	606	2	408	2	550	5
15-64	3007	1	2029	0	941	5
powyżej 65	691	2	512	0	284	0
razem	4551	7	3233	7	2065	14

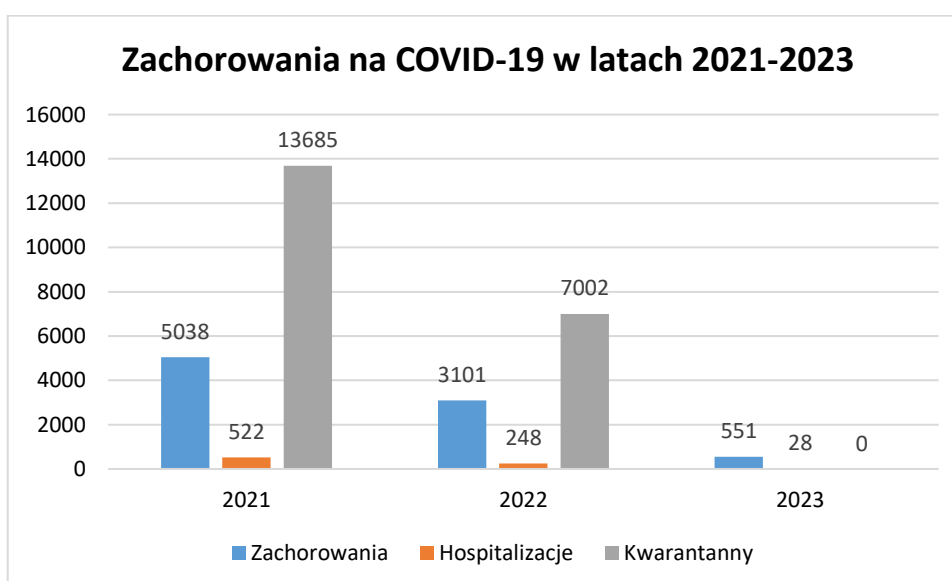

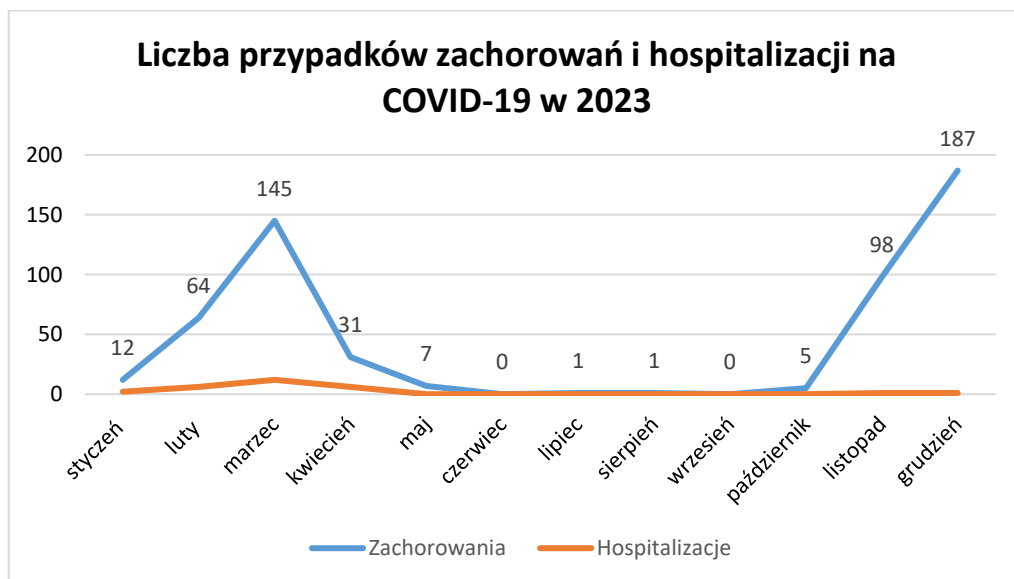
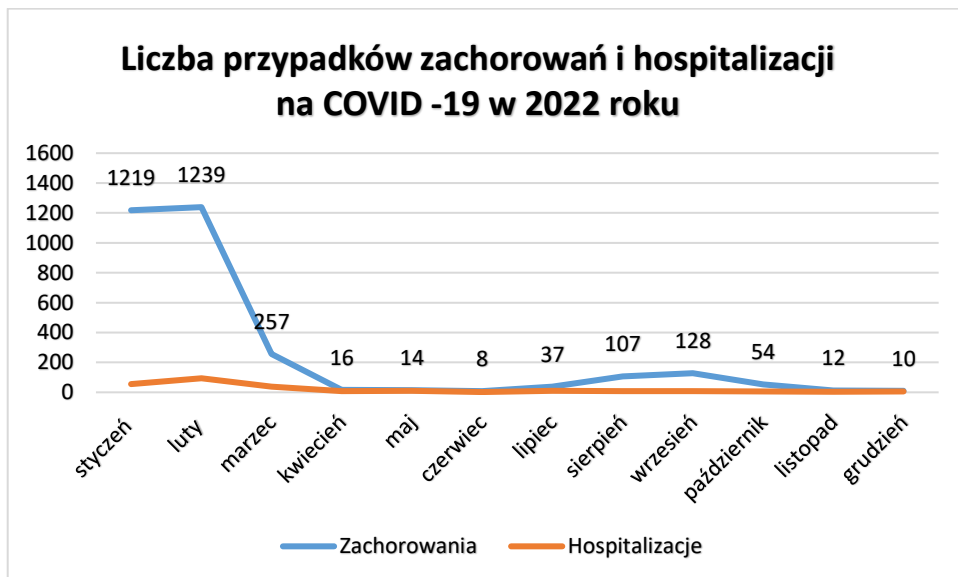
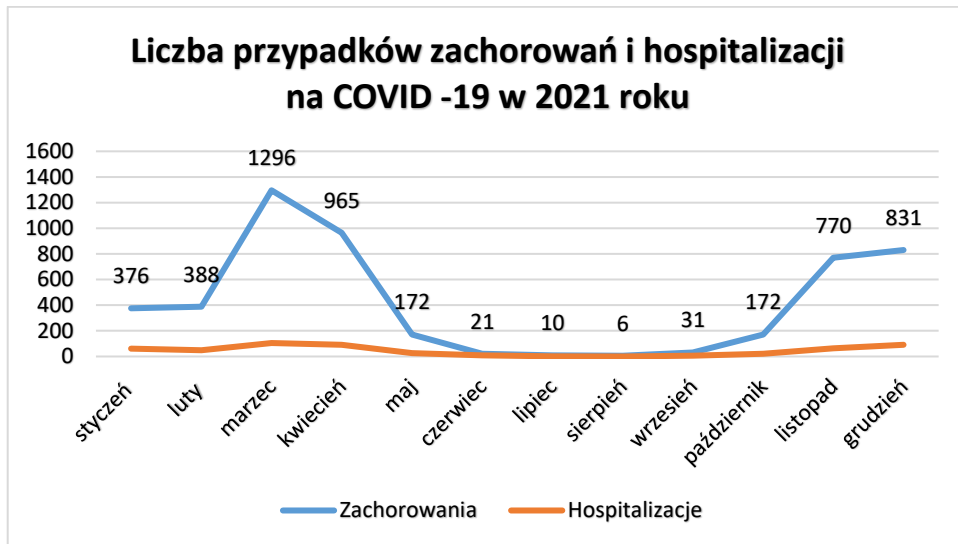
Zakażenia wirusem SARS-COV-2 powodujące zachorowania na COVID-19

Koronawirus SARS-CoV-2 jest wirusem osłonkowym, który wykazuje zdolność do mutacji. Powstawanie nowych wariantów ma wpływ na zakaźność wirusa i przebieg zakażenia.

Następstwem zakażenia wirusem SARS-CoV-2 jest COVID-19 – choroba zakaźna układu oddechowego. Najczęściej występujące objawy COVID-19 to gorączka, kaszel i zmęczenie. Ponadto u części zakażonych obserwuje się następujące objawy: ból gardła, ból głowy, ból mięśni lub stawów, utratę węchu i smaku o nagłym początku, katar, przekrwienie spojówek, wysypkę skórą, objawy ze strony układu pokarmowego: biegunkę, ból brzucha, nudności i wymioty. W najcięższych przypadkach COVID-19 obserwuje się zapalenie płuc i zespół ostrej niewydolności oddechowej.

W analizowanych latach 2021-2023 obserwowano wzrost zakażeń w miesiącach jesienno – zimowych. W 2023 roku największą liczbę zachorowań odnotowano w miesiącu grudniu – 187 osoby zakażone, w 2021 roku w miesiącu marcu – 1296 osoby zakażone, w 2022 roku w miesiącu lutym – 1239 osoby zakażone.

Realizacja szczepień ochronnych

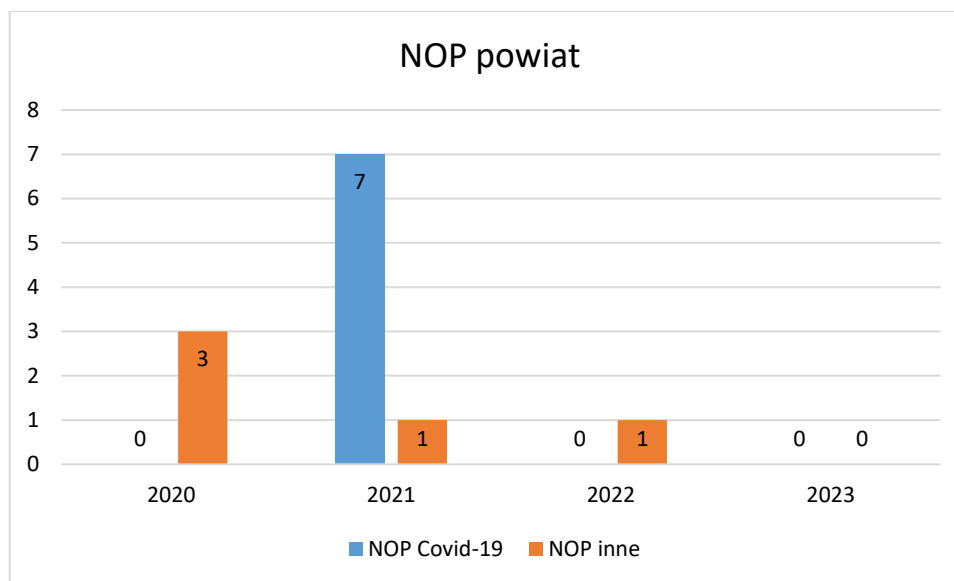
Zapobiegając występowaniu chorób zakaźnych o wysokim odsetku śmiertelności lub wysokim odsetku ciężkich powikłań, podmioty lecznicze prowadzą szczepienia ochronne zgodnie z obowiązującym Krajowym Programem Szczepień Ochronnych oraz Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych. Preparaty szczepionkowe dystrybuowane są do punktów szczepień z magazynu Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piotrkowie Trybunalskim z zachowaniem łańcucha chłodniczego. W 2023 roku na terenie powiatu piotrkowskiego nadzorem objętych było 17 punktów szczepień. W 2023 roku wystąpiły dwa przypadki przerwania łańcucha chłodniczego ze względu na nagły brak dostawy energii elektrycznej oraz z powodu uszkodzenia lodówki. Przeprowadzono postępowanie zgodnie z obowiązującymi procedurami, uzyskano opinie producentów szczepionek i zgodnie z decyzją Łódzkiego Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego podmiot leczniczy utylizował preparaty szczepionkowe.

W 2023 roku nie zgłoszono u mieszkańców powiatu piotrkowskiego Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (NOP). W latach 2020 - 2022 roku większość zgłoszonych Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych były postaci łagodnej (11 NOP) tylko 2 Niepożądane Odczyny Poszczepienne (NOP) były zgłoszone jako poważne.

Niepożądane Odczyny Poszczepienne na terenie powiatu piotrkowskiego w latach 2020 – 2022

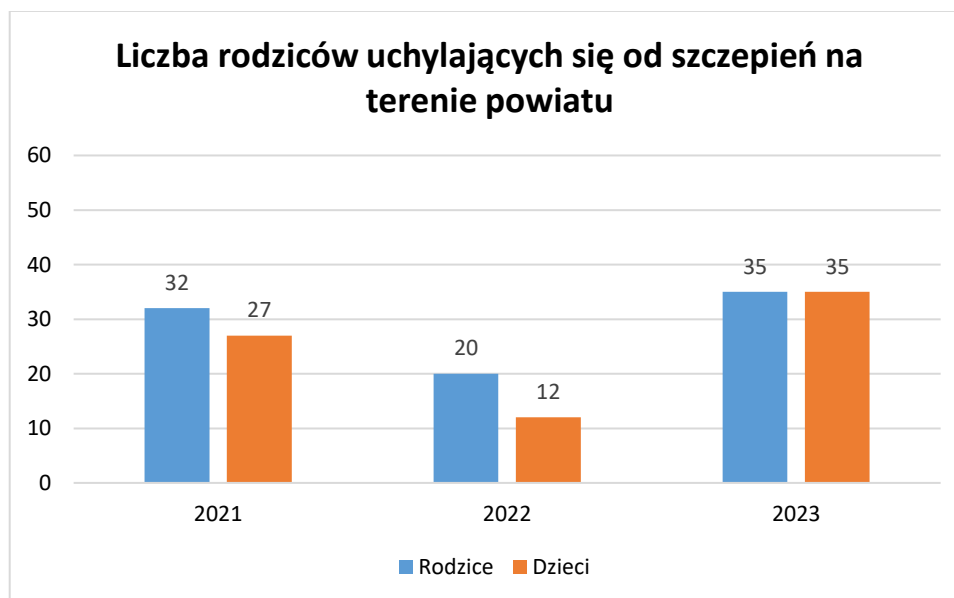
Lp.	Nazwa szczepionki	Rodzaj NOP	Płeć	Wiek	Rok
1.	Infanix Hexa, Synflorix, Rotateq (błonica, tężec, krztusiec, WZW typu B, poliomyelitis, <i>Haemophilus influenzae</i> typ b, <i>Streptococcus pneumoniae</i> , rotawirusy)	poważny	M	1	2022
2.	BCG (gruźlica)	łagodny	K	1	2022
3.	Comirnaty (Covid 19)	łagodny	M	17	2021
4.	BCG (gruźlica)	łagodny	M	1	2021
5.	Astra Zeneca (Covid 19)	łagodny	K	44	2021
6.	Moderna (Covid 19)	łagodny	K	39	2021
7.	Comirnaty (Covid 19)	łagodny	K	56	2021
8.	Comirnaty (Covid 19)	łagodny	M	46	2021
9.	Comirnaty (Covid 19)	łagodny	K	62	2021
10.	Comirnaty (Covid 19)	łagodny	K	50	2021
11.	Synflorix (<i>Streptococcus pneumoniae</i>)	poważny	M	1	2020
12.	DTP (błonica, tężec, krztusiec)	łagodny	K	1	2020
13.	DTP (błonica tężec, krztusiec)	łagodny	K	1	2020

Liczba zgłoszonych Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych po szczepieniach przeciwko Covid - 19 (różne szczepionki) oraz po szczepieniach dzieci na inne choroby w latach 2020 – 2023

Liczba rodziców uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych zgłoszonych w roku 2023 na terenie powiatu wynosiła 35 (35 dzieci).

Liczba zgłoszonych rodziców uchylających się od podstawowych szczepień ochronnych u dzieci w latach 2021 – 2023 na terenie powiatu piotrkowskiego.

Podmioty lecznicze

W 2023 roku w powiecie piotrkowskim nadzorowano 71 podmioty wykonujące działalność leczniczą tj: Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze- 2, Zakład Rehabilitacji Leczniczej i Medycyny Fizykalnej - 1, przychodnie, ambulatoria, poradnie - 31, prywatne gabinety lekarskie - 32 oraz 5 miejsc stacjonowania zespołów ratownictwa medycznego.

Liczba podmiotów nadzorowanych i skontrolowanych w 2023 roku.

Kategorie podmiotów objętych nadzorem	Liczba podmiotów w ewidencji	Liczba podmiotów skontrolowanych
Zakłady Opiekuńczo - Lecznicze	2	2
Zakłady Rehabilitacji Leczniczej i Medycyny Fizykalnej	1	1
Przychodnie, ambulatoria, poradnie	31	28
Prywatne gabinety lekarskie	32	6
Zespoły ratownictwa medycznego	5	2

W trakcie trwania kontroli sanitarnych szczególną uwagę zwracano na procesy dezynfekcji i sterylizacji. Dezynfekcja sprzętu, narzędzi medycznych, powierzchni prowadzona była prawidłowo, przy użyciu właściwie dobranych środków dezynfekcyjnych (stosowane prawidłowe spektrum działania, czas, stężenie, zastosowanie). Preparaty przechowywane były w oryginalnych opakowaniach w miejscach niedostępnych dla osób niepowołanych. Personel wykonujący dezynfekcję wykazywał właściwą znajomość zasad i sposobu jej prowadzenia. Sterylizacja w prywatnych gabinetach prowadzona jest we własnym zakresie przy użyciu autoklawów, które w większości posiadają możliwość wydruku parametrów sterylizacji. Kontrola skuteczności procesów sterylizacji prowadzona jest wewnętrznie przez placówki za pomocą wskaźników chemicznych. Każdy pakiet przekazany do sterylizacji posiada wskaźnik chemiczny klasy 4 dodatkowo w pakietach kontrolnych stosowane wskaźniki chemiczne klasy 5 lub 6. Proces sterylizacji raz w miesiącu kontrolowany przy użyciu testów biologicznych – badanie Sporal A.

Odpady medyczne w podmiotach leczniczych są segregowane w miejscu ich powstawania. Do gromadzenia odpadów o ostrych końcówkach i krawędziach stosuje się bezpieczne pojemniki twardościenne, które są jednorazowego użycia, odporne na działanie wilgoci i przekłucie. Pozostałe odpady medyczne wyrzucane są do wiader pedałowych wyłożonych workami foliowymi z wywiniętym mankietem, napełniane do 2/3 objętości. Odpady medyczne są przekazywane do utylizacji wyspecjalizowanym firmom. Do tego czasu przechowywane w przenośnych urządzeniach chłodniczych jednak nie dłużej niż 30 dni.

Podmioty lecznicze korzystają z bielizny jednorazowej i wielokrotnego użytku. Bielizna jednorazowa po kontakcie z pacjentem traktowana jest jako odpad medyczny. Obiekty, w których używa się bielizny wielokrotnego użytku, korzystają z usług firm pralniczych. W prywatnych gabinetach lekarskich pranie bielizny wielokrotnego użytku odbywa się we własnym zakresie.

Uchodźcy z Ukrainy

Od 24 lutego 2022 roku czyli początku inwazji Rosji na Ukrainę, na teren Rzeczypospolitej Polskiej zaczęli napływać uchodźcy z Ukrainy. W związku z zaistniałą sytuacją Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piotrkowie Trybunalskim jest w stałym kontakcie z koordynatorami zarządzania kryzysowego na terenie powiatu piotrkowskiego oraz wyznaczonymi koordynatorami w 11 gminach. W 2023 roku uchodźcy z Ukrainy na terenie powiatu przebywali w 3 zorganizowanych zbiorowych miejscach pobytu, w których przeprowadzono 15 kontroli w zakresie stanu sanitarnego, warunków zakwaterowania i

nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia. Przeprowadzone kontrole nie wykazały uchybień. Opieka medyczna dla uchodźców zapewniona była przez lekarzy Podstawowej Opieki Zdrowotnej. W ramach nadzoru epidemiologicznego prowadzony był monitoring zachorowań na choroby zakaźne wśród uchodźców. W trakcie kontroli i pogadank w zorganizowanych miejscach pobytu przekazywano informacje dotyczące obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych i przepisów z nimi związanych oraz informacje w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych.

Podsumowanie

- Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2023 r. poz. 1284 z późn. zm.) kierownicy podmiotów leczniczych oraz inne osoby udzielające świadczeń zdrowotnych podejmują działania zapobiegające szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych. Do działań tych należą m.in. monitorowanie zakażeń związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych i czynników alarmowych, ocena ryzyka wystąpienia zakażeń oraz opracowywanie i aktualizowanie procedur zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym. Niezbędne jest dalsze kontynuowanie nadzoru epidemiologicznego nad zachorowaniami na choroby zakaźne, szybkie ich zgłaszanie i wykrywanie oraz prowadzenie działań prewencyjnych.

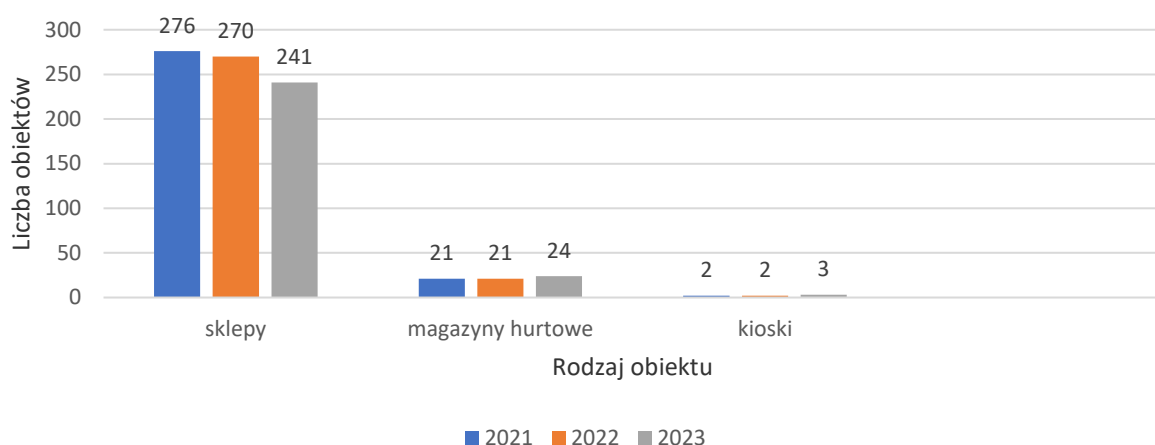
- Należy kontynuować nadzór nad wykonawstwem obowiązkowych szczepień ochronnych oraz procedurami obowiązującymi w placówkach wykonujących szczepienia ochronne. Niezbędne jest dalsze prowadzenie działań promujących szczepienia ochronne obowiązkowe oraz zalecane (zwłaszcza przeciw grypie i Covid-19).

Sytuacja w zakresie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

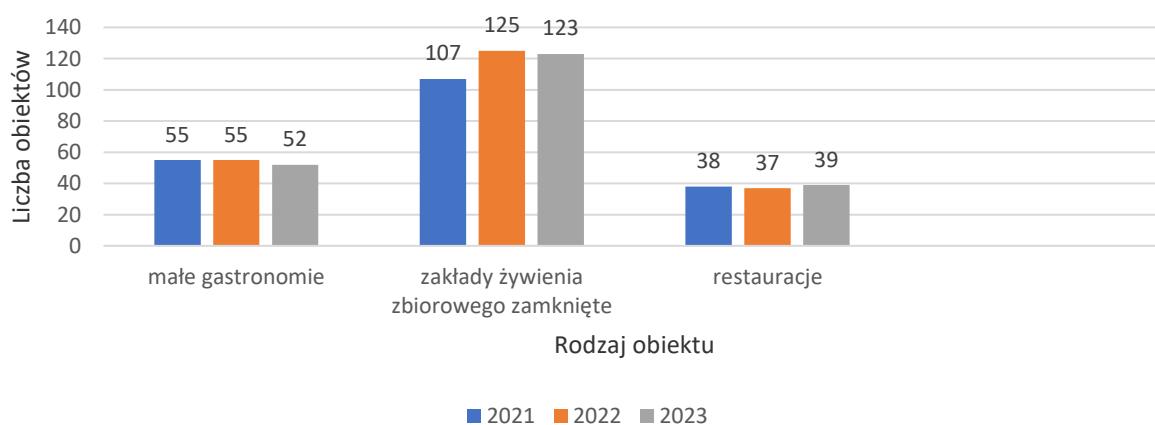
W zakresie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością objętych było 938 obiektów. Struktura obiektów ulega nieznacznym wahaniom, co uwidaczniają przedstawione poniżej wykresy. Łączenie w powiecie grodzkim i ziemskim przeprowadzono 633 kontrole planowane z 742 zaplanowanych w harmonogramie na rok 2023. Przeprowadzono 1003 kontrole pozaplanowe związane z interwencjami, systemem RASFF, sprawdzeniem wcześniej stwierdzonych nieprawidłowości, zatwierdzaniem zakładów, importem i eksportem.

Harmonogram na rok 2023 przygotowano biorąc pod uwagę ocenę ryzyka i zrealizowano na poziomie 85,30%, co było spowodowane tym, że część z zaplanowanych do kontroli zakładów nie prowadziło działalności w 2023 roku, tzn. zawieszono prowadzenie działalności lub wykreślono zakład z rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

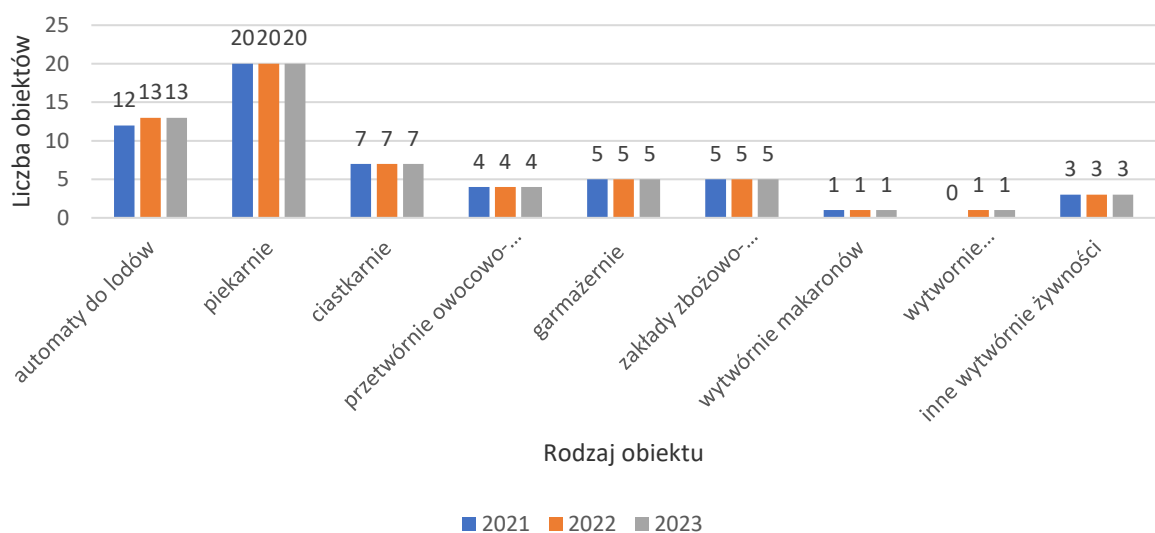
Liczba obiektów obrotu żywnością w 2021, 2022, 2023

Liczba obiektów żywienia zbiorowego w 2021, 2022, 2023

Liczba zakładów produkcyjnych w 2021, 2022, 2023

W wymienionych obiektach przeprowadzono 669 kontroli sanitarnych.

Podczas prowadzonych kontroli szczególną uwagę zwracano na:

- obiekty produkujące i wprowadzające do obrotu środki spożywcze nietrwale mikrobiologicznie,
- przestrzeganie zasad opartych na procedurach systemu zapewnienia jakości HACCP oraz GHP/GMP w zakładach produkcji i obrotu żywnością,
- obiekty w których stwierdzano nieprawidłowości w latach ubiegłych,
- przestrzeganie zasad higieny w obrocie oraz w procesach produkcyjnych środków spożywczych,
- żywność przeznaczoną dla określonych grup tj. preparaty do początkowego żywienia niemowląt i preparaty do dalszego żywienia niemowląt, produkty zbożowe przetworzone i inna żywność dla dzieci, żywność specjalnego przeznaczenia medycznego, środki spożywcze zastępujące całodzienną dietę, do kontroli masy ciała – warunki przechowywania, a szczególnie ich znakowanie,
- suplementy diety – warunki przechowywania, znakowanie,
- materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością, ze szczególnym uwzględnieniem wyrobów ceramicznych w zakresie pisemnej deklaracji zgodności oraz kontroli wymagań dotyczących dobrej praktyki produkcyjnej,
- produkcję pierwotną żywności pochodzenia roślinnego.

W ramach kontroli granicznej jakości zdrowotnej środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w 2023 roku dokonano oceny ogółem 2735 partii produktów, w tym:

- 1079 partii środków spożywczych
- 1656 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Nie pobierano do badań laboratoryjnych próbek środków spożywczych i materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Na podstawie kontroli dokumentacji, oględzin masy towarowej oraz badań organoleptycznych w magazynach, składach celnych, urzędzie celnym, w zakładzie u eksportera oceniono 1079 partii środków spożywczych z importu i wysłanych do krajów trzecich oraz 1656 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością z importu.

Nie wydawano decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu partii importowanych środków spożywczych i materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W 2023r. przeprowadzono ogółem 376 granicznych kontroli sanitarnych:

- 240 kontroli przeprowadzono w składach celnych i urzędzie celnym
- 88 kontroli w miejscu docelowego przeznaczenia (magazynie)
- 48 kontroli w zakładzie eksportera

Wydano 602 świadectwa spełnienia wymagań zdrowotnych przez środki spożywcze/wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością przekraczające granice, w tym:

- 332 świadectw dot. środków spożywczych
- 270 świadectwa dotyczących wyrobów do kontaktu z żywnością.

Sporządzono 376 protokołów kontroli przywożonych z zagranicy/wywożonych za granicę partii produktów.

Wystawiono 110 decyzji płatniczych dot. importu i eksportu.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piotrkowie Trybunalskim działając na podstawie § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 marca 2017 roku w sprawie współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej z organami celnymi w zakresie granicznych kontroli sanitarnych (Dz. U. poz. 567), przesłał 6 zawiadomień, że wyraża zgodę na przeprowadzenie kontroli sanitarnej partii środków spożywczych u odbiorcy.

Ogółem do badań laboratoryjnych w 2023 roku pobrano 281 próbek, w tym:

- 3 próbki wyrobów do kontaktu z żywnością.

Ogółem zakwestionowano 4 próbki.

Próbki żywności kwestionowano ze względu na :

- nieprawidłowe znakowanie - 2 próbki,

- przekroczenie NDP pozostałości pestycydów – 2 próbki

W przypadku stwierdzanych nieprawidłowości przekazano sprawy zgodnie z kompetencjami terenowo właściwym państwowym powiatowym inspektorom sanitarnym, poinformowano producentów.

Próbek materiałów d/k z żywnością nie kwestionowano.

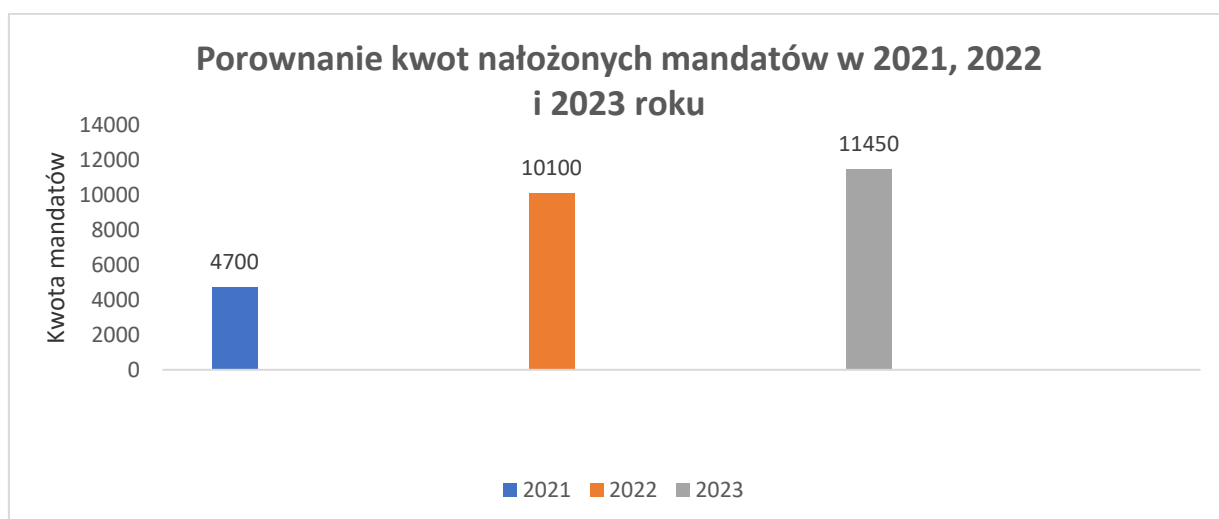
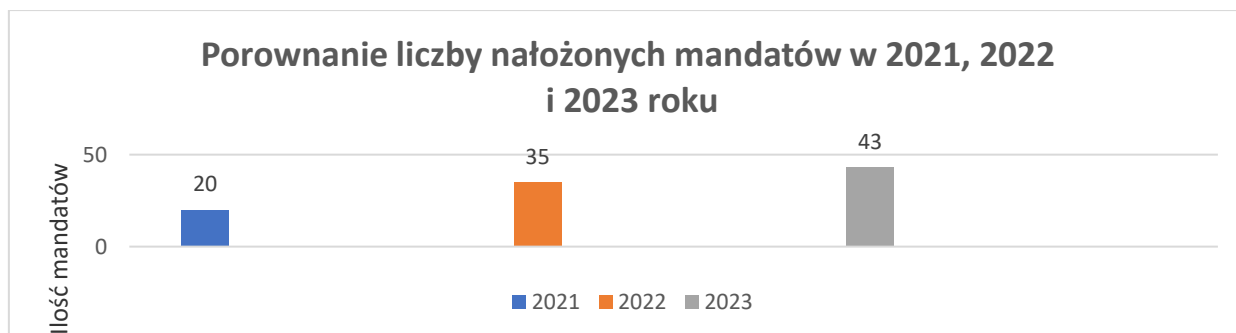
W 2023 roku za stwierdzone podczas kontroli sanitarnych uchybienia na terenie powiatu ziemskiego nałożono 43 grzywny w drodze mandatu karnego, na sumę 11 450 zł.

W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba nakładanych mandatów uległa zwiększeniu.

Karanie mandatowe stosowano m.in. za następujące uchybienia:

- niewłaściwe cechy organoleptyczne i jakość zdrowotna produktów żywnościowych,
- obrót środkami spożywczymi po upływie terminu przydatności do spożycia,
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń.

Najwięcej grzywien w drodze mandatów karnych nałożono w sklepach spożywczych oraz zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego.

Wydano 9 decyzji administracyjnych nakazujących, które dotyczyły niewłaściwego stanu technicznego pomieszczeń, urządzeń, sprzętu i wyposażenia w zakładach w tym 3 w sklepach spożywczych, 1 w zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego, 2 w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego, 2 w zakładach piekarniczych i 1 w zakładzie garmazeryjnym. Większość wydawanych decyzji wykonywana była w terminie.

Wydano 1 decyzję unieruchomienia zakładu.

Do Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego skierowano łącznie 6 wniosków o nałożenie kary pieniężnej, w tym: 1 dla sklepu spożywczego, 1 dla zakładu piekarniczego, 1 dla zakładu żywienia zbiorowego typu zamkniętego, 2 dla produkcji pierwotnej, 1 dla magazynu hurtowego. Wnioski kierowano za działalność bez złożenia wniosku o wpis lub/i zatwierdzenie do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS, działalność niezgodną z wydaną przez PPIS w Piotrkowie Trybunalskim, decyzją zatwierdzenia, udaremnianie działań inspekcji sanitarnej, brak oznakowania środków spożywczych. Skierowano 1 zawiadomienie do prokuratury.

Wydano 86 decyzji zatwierdzających działalność – zgodnie z Ustawą o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023 r., poz. 1448).

W 2023 roku nie zarejestrowano zbiorowych zatruc pokarmowych.

Na terenie powiatu ziemskiego zarejestrowano i rozpatrzono 13 interwencji. Interwencji zasadnych było 5 (co stanowi 38,46%).

W przypadku interwencji zasadnych podczas kontroli stwierdzano najczęściej:

- niewłaściwe cechy organoleptyczne i niewłaściwą jakość zdrowotną środków spożywczych;
- obrót środkami spożywczymi po upływie terminu przydatności do spożycia i daty minimalnej trwałości;
- niewłaściwy stan sanitarny obiektów.

Konsumenci najczęściej składali interwencje dot. nieprawidłowości w sklepach spożywczych oraz zakładach żywienia zbiorowego otwartego.

Osoby składające interwencje z podaniem danych kontaktowych otrzymały pisemne odpowiedzi w tym również telefonicznie i pocztą elektroniczną.

W przypadkach interwencji zasadnych zastosowano karanie mandatowe – nałożono 5 mandatów na łączną kwotę 1400,00 zł.

Właściciele nowo otwartych obiektów są informowani o obowiązku wprowadzenia w swoim obiekcie zasad systemu HACCP, który wynika z ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023r. poz. 1448) oraz wprost z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 178/2002 a także Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 852/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 1 z późniejszymi zmianami). Poprawność przestrzegania powyższego jest na bieżąco monitorowana podczas każdej kontroli sanitarnej.

W roku 2023 w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i środkach żywienia zwierząt – RASFF, podjęto działania w przypadku 74 zgłoszonych powiadomień, w tym 10 to powiadomienia alarmowe i 62 powiadomienia informacyjne. Ponadto odnotowano 1 powiadomienie o niezgodności dotyczące migracji formaldehydu oraz 1 powiadomienie o odrzuceniu na granicy z powodu stwierdzenia niedozwolonych substancji sildenafilu i tadalafilu w paście ziołowej. Na terenie działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Piotrkowie Trybunalskim przeprowadzono ogółem 93 kontrole sanitarne w ramach systemu RASFF, ponadto część czynności kontrolnych zostało zrealizowanych za pośrednictwem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności, w tym przez telefon.

W 2023 roku, prowadzono współpracę z następującymi jednostkami:

Współpraca z Państwową Inspekcją Weterynaryjną

W 2023 roku współpraca z Inspekcją Weterynaryjną prowadzona była w oparciu o Porozumienie z dnia 16 listopada 2018 roku o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i organów Inspekcji Weterynaryjnej zawarte pomiędzy Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Piotrkowie Tryb. i Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Piotrkowie Trybunalskim

W dniu 24.01.2024 roku przeprowadzono kontrolę wspólnie z przedstawicielami organów Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej w Piotrkowie Trybunalskim w związku z pismem Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z dnia 12.01.2023 r., znak: ŁPWIS.NSHŻ.9020.41.2022.TW oraz pismem Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z dnia 11.01.2023 r., znak: SZ.9020.15.4.2023.ENZ dot. podejrzenia importu z Ukrainy pszenicy deklarowanej przy odprawie celnej jako przeznaczonej na cele techniczne, która mogła być później wykorzystana na cele spożywcze – postępowanie w toku. W 2023 roku nie przeprowadzono wspólnych kontroli w związku z interwencjami.

W ramach współpracy:

- w dniu 31.01.2023 roku. otrzymano od Powiatowego Lekarza Weterynarii w Sieradzu powiadomienie dot. zgody na przyjęcie mięsa drobiowego do podmiotu: AGRO – RYDZYNA Sp. z o.o. ul. Prusinki 1, 97-320 Wolbórz z podmiotu Plukon Sieradz Sp. z o.o. Gruszczyce 97A, 98-235 Błaszki, WNI 10140501. Mięso pochodziło z uboju kurcząt brojlerów pochodzących z obszaru zapowietrzonego ptasią grypą;
- w dniu 27.01.2023 roku otrzymano od Powiatowego Lekarza Weterynarii w Staszowie powiadomienie dot. kontroli podmiotów zajmujących się sprowadzaniem z terenu Ukrainy materiałów paszowych pochodzenia roślinnego – prowadzone było dalsze postępowanie ww. sprawie;
- w dniu 09.02.2023 roku 24.04.2023 roku oraz 05.05.2023 roku otrzymano od Powiatowego Lekarza Weterynarii w Piotrkowie Trybunalskim powiadomienie w związku z importem rzepaku z Ukrainy - prowadzone była dalsze postępowanie ww. sprawie;
- w dniu 14.08.2023 roku otrzymano od Powiatowego Lekarza Weterynarii w Inowrocławiu powiadomienie dotyczącą stwierdzenia obecności Doksycykliny w mięsie z kurcząt RSP NOWOŚĆ WNI 04073901 dot. CD Kaufland;
- w dniu 18.08.2023r. otrzymano od Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie powiadomienie dotyczące stwierdzenia obecności Salmonella spp. w 10g w produkcie pn. mięso garnażeryjno - wołowe, surowy wyrób mięsny;
- w dniu 28.09.2023 roku otrzymano od Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie powiadomienie o przekroczeniu ilości Escherichia coli w produkcie pn. Polędwiczka wieprzowa;

- w dniu 01.09.2023 roku oraz 28.11.2023 roku otrzymano od Powiatowego Lekarza Weterynarii w Piotrkowie Trybunalskim powiadomienie dot. wystąpienia włośnicy (Trichinellosis) w próbkach pochodzących od dzików;
- w dniu 04.09.2023 roku otrzymano od Powiatowego Lekarza Weterynarii w Siedlcach pismo przekazujące sprawę do załatwienia zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową dot. stwierdzenia przekroczenia dopuszczalnych poziomów pozostałości: Metrionidazol w osoczu;
- w dniu 27.10.2023 roku otrzymano od Powiatowego Lekarza Weterynarii w Krakowie powiadomienie o stwierdzeniu wystąpienia Salmonella – Enteritidis w fermie kur niosek;
- w dniu 06.07.2023 roku otrzymano od Powiatowego Lekarza Weterynarii w Wałbrzychu powiadomienie dot. wykrycia Salmonella z grupy D, Salmonella Enteritidis w produkcie Jaja od kury zielononóżki z chowu na wolnym wybiegu „klasa A”;
- w dniu 29.12.2023 roku otrzymano od Powiatowego Lekarza Weterynarii w Piotrkowie Trybunalskim powiadomienie dotyczące dystrybucji mięsa drobiowego z podmiotu: Zakłady Drobiarskie w Stasinie Sp. z o.o. Stasin 13. Mięso drobiowe pozyskano od drobiu pochodzącego z gospodarstwa, w którym zostało stwierdzone ognisko wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI);

- dnia 21.09.2023 roku przekazano informację do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Piotrkowie Trybunalskim o stwierdzeniu Salmonellozy jelitowej u jednej osoby w Gospodarstwie zajmującym się m.in. hodowlą drobiu;

W roku 2023 nie przeprowadzono wspólnych kontroli akcyjnych dot. zwrócenia szczególnej uwagi podczas kontroli na możliwość wystąpienia nielegalnej sprzedaży mięsa oraz produktów z mięsa wieprzowego lub dzików, pochodzących z państw, na terenie których wystąpił afrykański pomór świń.

W roku 2023 nie stwierdzono nieprawidłowości w usuwaniu odpadów kuchennych w zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego i zamkniętego oraz w obiektach pozostających pod wspólnym nadzorem w zakładach handlu detalicznego i hurtowego. Odpady przekazywane są do firm utylizacyjnych.

Nie przekazywano wyników badań laboratoryjnych zakwestionowanych próbek środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz informacji o nieprawidłowościach w oznakowaniu artykułów spożywczych pochodzenia zwierzęcego.

W roku 2023 nie przekazywano informacji na temat zatruc pokarmowych.

W roku 2023 nie przekazywano informacji o podejrzeniu wystąpienia fałszowania świadectw, atestów i innych dokumentów wydawanych przez obie inspekcje.

Podejmowane były również działania wynikające z sytemu RASFF. Dotyczyły one piętnastu powiadomień w sprawach środków pochodzenia zwierzęcego.

W roku 2023 nie przeprowadzono wspólnych szkoleń.

W 2023 roku uzgodniono 2 razy z Inspekcją Weterynaryjną wykazy zarejestrowanych zakładów produkujących lub przechowujących środki spożywcze pozostających pod wspólnym nadzorem oraz listy zakładów produkujących lub przechowujących środki spożywcze, które produkują lub wprowadzają na rynek pasze lub materiały paszowe dla zwierząt. Pozostałe listy zakładów dotyczące m. in. pośrednictwa w sprzedaży produktów pochodzenia zwierzęcego nadzorowanych przez Inspekcję Weterynaryjną są wzajemnie przekazywane.

Inne działania:

W ramach współpracy przeprowadzono 2 kontrole obiektów pozostających pod wspólnym nadzorem PIS i WIS, wynikające z wcześniejszych ustaleń i były to:

- Sklep mięsny p. Daniel Lula w Wolborzu ul. Pl. Jagiełły 11 (kontrola z dnia 26.09.2023 r.),
- Sala bankietowa A. Radzikowska, ul. Modrzewskiego 78, Wolbórz (kontrola z dnia 19.04.2023 r.).

Współpraca z Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa

Przeprowadzono wspólnie 5 kontrole gospodarstw rolnych, w ramach „Planu działania na 2023 rok dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego wynikającego z porozumienia o współdziałaniu inspekcji - PIS, PIORiN, IOŚ w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego”.

W toku działań pobrano 6 próbek warzyw zielonych do badań w kierunku: zanieczyszczenia azotanami 5 próbek, 1 próbkę w kierunku pozostałości pestycydów. Próbki nie były kwestionowane.

Współpraca z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska

Przeprowadzono wspólnie 1 kontrolę gospodarstw rolnych w ramach „Planu działania na 2023 rok dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego wynikającego z porozumienia o współdziałaniu inspekcji - PIS, PIORiN, WIOŚ w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego”.

W toku działań pobrano 1 próbkę owoców miękkich do badań laboratoryjnych w kierunku metali.

Współpraca z Komendą Miejską Policji w Piotrkowie Trybunalskim

W roku 2023 Komenda Miejska Policji w Piotrkowie Trybunalskim przekazywała materiały dotyczące interwencji w markecie Kaufland odnośnie wprowadzania do obrotu środków spożywczych bez oznakowania, sposobu przechowywania oraz nieprawidłowego przechowywania produktów spożywczych.

Współpraca z Wojewódzkim Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Łodzi

Przekazano:

- pismo z dnia 29.05.2023 roku dotyczące nieprawidłowości w oznakowaniu produktu pn. „MOYA ENERGIA ENERGY DRINK” Gazowany napój energetyzujący, zawierający kofeinę, taurynę i witaminy – prowadzenie sprawy w toku.
- pismo z dnia 29.05.2023 roku dotyczące nieprawidłowości w oznakowaniu produktu Cydr jabłkowy półsłodki, półmusujący gazowany a’ 500 ml.- prowadzenie sprawy zakończone.
- pismo z dnia 29.12.2023 roku dotyczące nieprawidłowości w prezentacji i reklamie suplementów diety w domenie internetowej www.allegro.pl - prowadzenie sprawy w toku.

Współpraca z Wojewódzkim Inspektorem Farmaceutycznym

W 2023 roku nie prowadzono wspólnych działań.

Podsumowując należy stwierdzić, że stan sanitarny ogółu nadzorowanych obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku utrzymał się na dobrym poziomie. Dominowały obiekty spełniające wymagania sanitarno-higieniczne.

Sytuacja w zakresie nadzoru nad jakością wody i warunkami higieny środowiska

Główne kierunki działań obejmowały prowadzenie monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, jakości wody w kąpielisku, w miejscu wykorzystywanym do kąpieli i jakości wody na pływalniach, nadzór nad obiektami użyteczności publicznej oraz podejmowanie działań w zakresie zgłaszanych interwencji.

W 2023 roku nadzorem objęto 335 obiektów. W ramach prowadzonej działalności nadzorczej na terenie powiatu skontrolowano 218 obiektów, co stanowi 65% nadzorowanych obiektów ogółem.

Dla potrzeb administracji samorządowej oraz społeczeństwa przygotowywano oceny stanu sanitarnego powiatu z uwzględnieniem czynników środowiskowych, oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz w basenach kąpielowych prowadzony był zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Zaopatrzenie ludności w wodę do spożycia

Nadzorem sanitarnym objęto 42 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia (w tym: 10 o produkcji wody do 100 m³/dobę; 29 o produkcji wody do 100 do 1000 m³/dobę oraz 3 o produkcji wody powyżej 1000 m³/dobę - i 8 wodociągów zaopatrujące obiekty użyteczności publicznej (hotel, ośrodek wypoczynkowy, areszt, Dom Pomocy Społecznej) oraz przedsiębiorstwa rolno-spożywcze i handlowe.

W roku 2023 Urząd Miasta w Sulejowie uruchomił w miejscowości Uszczyn nowe ujęcie ze stacją uzdatniania wody, co spowodowało podział istniejącego wodociągu publicznego w Sulejowie na dwa odrębne wodociągi. Urząd Gminy w Aleksandrowie przeprowadzał kompleksową modernizację istniejących ujęć wraz z budową nowych w miejscowościach Niewierszyn oraz Reczków Nowy.

Ponadto nadzorowano ujęcie wody w Bronisławowie gm. Wolbórz zaopatrujące w wodę miasto Łódź oraz jakość wody w sieci wodociągu Klizin gm. Przedbórz zaopatrującego w wodę część gminy Gorzkowice.

Na ujęciu w Bronisławowie woda czerpana jest ze studni głębinowych i po wstępnej dezynfekcji tłoczona jest rurociągiem do stacji uzdatniania w miejscowości Kalinko, a następnie do sieci miasta Łódź. Stan sanitarno-techniczny obiektu dobry.

Wszystkie wodociągi zaopatrywane są w wodę z ujęć podziemnych.

Nie prowadzi się uzdatniania wody w 12 wodociągach.

W pozostałych wodociągach woda ujmowana ze studni wymaga uzdatniania ze względu na zawartość żelaza, manganu, mętność, barwę i zapach. Uzdatnianie polega na filtracji wody przez złoża filtracyjne.

Na ujęciach zapewnione są chloratory w celu dozowania środka dezynfekcyjnego w przypadku wystąpienia zanieczyszczenia bakteriologicznego. W żadnym wodociągu nie dezynfekuje się wody w sposób ciągły. Na dwóch ujęciach do uzdatniania wody stosuje się promieniowanie UV (Szcukocice i Gorzkowice).

Monitoring jakości wody do spożycia w nadzorowanych wodociągach prowadzony był w zakresie kontrolnym i przeglądowym zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W ciągu 2023 roku wystąpiły następujące przekroczenia:

- wp Ciechomin – przekroczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w 22^oC/72h oraz mętności. Po działaniach naprawczych ocena jakości pozytywna.
- wp Swolszewice Duże – przekroczenie bakterii grupy coli. Po działaniach naprawczych ocena jakości pozytywna.
- wp Trzepnica – przekroczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w 22^oC/72h. Po działaniach naprawczych ocena jakości pozytywna.
- wp Ostrów – ogólnej liczby mikroorganizmów w 22^oC/72h. Po działaniach naprawczych ocena jakości pozytywna.
- wp Mierzyn – przekroczenie bakterii grupy coli i ogólnej liczby mikroorganizmów. Wydano decyzję o braku przydatności wody do spożycia na czas doprowadzenia jej do składu zgodnego z rozporządzeniem Ministra Zdrowia. Producent wody podjął działania naprawcze i uzyskał poprawę jakości wody wykluczając bakterie z grupy coli. Wydano decyzję o warunkowej

przydatności wody do spożycia na czas doprowadzenia jej do składu zgodnego z rozporządzeniem Ministra Zdrowia. W wyniku prowadzonych działań naprawczych uzyskano pozytywne wyniki badania wody. Decyzja została wykonana.

- wp. Sulejów – przekroczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C/72h. Po działaniach naprawczych ocena jakości pozytywna.

- wp. Białocin - przekroczenie bakterii grupy coli, ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C/72h, żelaza oraz mętności. Ze względu na przekroczenie bakteriologiczne wydano decyzję o warunkowej przydatności wody do spożycia z terminem doprowadzenia wody do jakości zgodnej z rozporządzeniem Ministra Zdrowia. Po działaniach naprawczych uzyskano pozytywne wyniki badania wody. Decyzja została wykonana.

SUW wodociąg publiczny w Czarnocinie został w trakcie roku wyłączony z użytkowania ze względu na awarię. Sieć tego wodociągu jest zasilana z ujęcia w Biskupiej Woli.

W ocenie rocznej woda w wodociągach odpowiadała wymaganiom.

Kąpieliska

Na rzece Pilicy przy Obozowisku „Pilica” w Kurnędzu gm. Sulejów w roku 2023 funkcjonowało jedyne na terenie całego powiatu ziemskiego zorganizowane kąpielisko. Wydano 7 ocen dotyczących jakości wody do kąpiel. O przydatności wody do kąpiel informowano społeczeństwo poprzez środki masowego przekazu, stronę internetową PSSE w Piotrkowie Trybunalskim oraz Serwis Kąpieliskowy GIS (sk.gis.gov.pl).

Po analizie wyników badań jakości mikrobiologicznej wody, na koniec sezonu kąpielowego jakość wody w kąpielisku została sklasyfikowana jako „niedostateczna”. W nadchodzącym sezonie kąpielowym konieczne będzie wzmoczenie przez organizatora nadzoru nad kąpieliskiem i jakością wody.

Baseny kąpielowe

W 2023 roku nadzorowano 6 basenów kąpielowych.

Trzy to baseny odkryte, czynne tylko w okresie letnim, zlokalizowane na terenie Ośrodka Wypoczynkowego „Help – Med.” we Włodzimierzowie gm. Sulejów, Ośrodka Wczasowego „Dresso” w Sulejowie, Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej w Sulejowie (obiekty nie są dostępne dla ogółu ludności).

Właściciele tych obiektów wykonywali badania próbek wody basenowej w ramach kontroli wewnętrznej. Zapewnione były bezpieczne warunki kąpiel.

Obiekty użyteczności publicznej

Stałym nadzorem objęto takie obiekty jak: domy pomocy społecznej, podmioty lecznicze, hotele, obiekty wczasowo- turystyczne, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, fryzjersko-kosmetyczne, odnowy biologicznej, przystanki kolejowe, cmentarze, apteki, stacje paliw, areszt i zakłady pogrzebowe.

Stan skontrolowanych obiektów na koniec roku 2023 – dobry.

Hotele i obiekty hotelarskie

Nadzorem objęto 29 obiektów, w tym 8 hoteli posiadających kategoryzację.

Pozostałe to obiekty hotelarskie nie posiadające kategoryzacji, pokoje gościnne, obiekty wczasowo- turystyczne, gospodarstwa agroturystyczne.

Skontrolowano 4 hotele Stan sanitarny i sanitarno-techniczny skontrolowanych obiektów dobry.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, zakłady odnowy biologicznej, tatuażu oraz inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług: fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej, tatuażu

W 2023 roku nadzór sprawowano nad 95 zakładami. Skontrolowano 58 obiektów. Zakłady oceniono jako dobre. Skontrolowano wszystkie solaria. We wszystkich solariach została umieszczona informacja o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz informacje o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium.

Postępowanie ze zwłokami i szczątkami ludzkimi

W 2023 roku sprawowano nadzór nad 11 zakładami pogrzebowymi posiadającymi środki transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich, trzema domami przedpogrzebowym i 35 cmentarzami. Uchybień w zakresie stanu sanitarno-technicznego nie stwierdzono.

Wydano cztery postanowienia w sprawie sprowadzenia zwłok / szczątków ludzkich z zagranicy.

Interwencje mieszkańców

W 2023 roku rozpatrzono 6 interwencji mieszkańców. Prośby o interwencję dotyczyły nieprawidłowego stanu sanitarnego posesji, obiektów użyteczności publicznej, jakości wody w wodociągu.

Interwencje rozpatrzono zgodnie z posiadanymi kompetencjami. Przeprowadzono cztery kontrole sanitarne. 1 interwencja była zasadna i dotyczyła jakości wody w wodociągu.

Sprawy inne:

Grzyboznawca PSSE w Piotrkowie Trybunalskim udzielił 25 porad dotyczących grzybów zebranych na terenie powiatu piotrkowskiego oraz uczestniczył w spotkaniu informacyjno-edukacyjnym dotyczącym grzybów i zasad bezpiecznego grzybobrania dla seniorów z MOK w Piotrkowie Trybunalskim zorganizowanym przez Oddział Nadpilicznych Parków Krajobrazowych z siedzibą w Moszczenicy.

Wnioski

1. Mieszkańcy powiatu piotrkowskiego byli zaopatrywani w wodę nadającą się do spożycia o jakości zgodnej z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia.
2. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny pozytywnie ocenia działania władz gmin, polegające na modernizacji istniejących urządzeń wodociągowych jak i realizacji nowych inwestycji w obszarze zabezpieczenia ludności w dostęp do wody do spożycia. Na szczególne uznanie zasługują działania urzędu Gminy w Aleksandrowie (kompleksowa modernizacja istniejących ujęć oraz uruchomienie na koniec roku dwóch nowych, z możliwością awaryjnego przełączania zasilania między ujęciami) oraz Urzędu Miasta w Sulejowie (budowa nowego ujęcia w zachodniej części gminy, co poprawiło zaopatrzenie ludności w wodę do spożycia w tamtym rejonie).
3. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej nie budził zastrzeżeń.
4. Zaleca się, by gminy należące do powiatu piotrkowskiego kontynuowały na swoim terenie działania nad monitorowaniem prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi oraz odpadami ciekłymi powstającymi w gospodarstwach domowych.
5. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piotrkowie Trybunalskim zwraca uwagę na powstawaniu tzw. „dzikich” kąpielisk w obrębie zalewu Sulejowskiego i rzeki Pilicy – miejsc, które nie są obiektami stale monitorowanymi, odpowiednio zarządzanymi i spełniającymi standardy bezpieczeństwa. W związku z powyższym należy rozpatrzyć możliwości zorganizowania przez gminy nowych kąpielisk lub miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli na zagospodarowanych terenach.

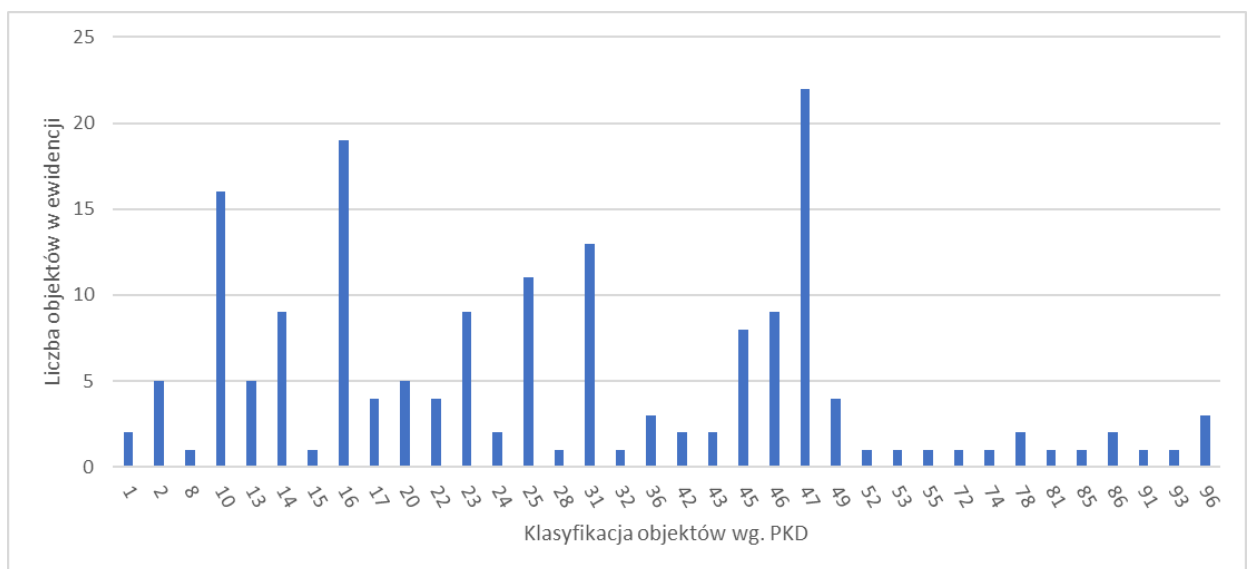

Sytuacja w zakresie nadzoru nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska pracy

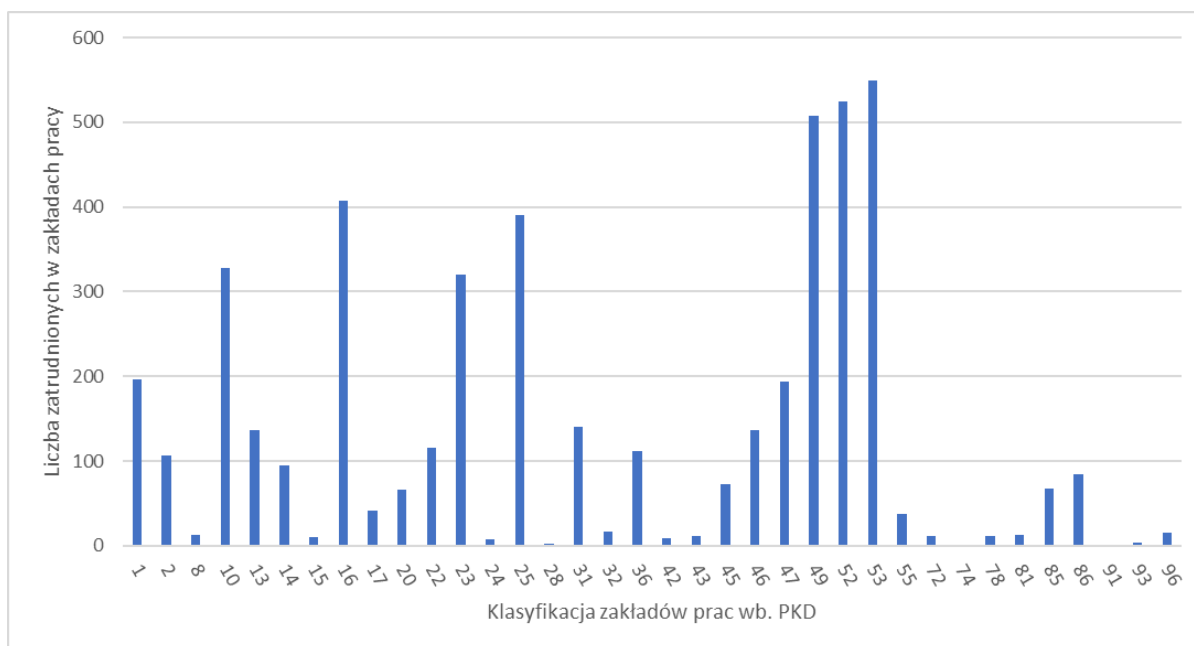
W 2023 roku na terenie powiatu piotrkowskiego nadzorem objęto 174 zakłady pracy i podmioty wprowadzające do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny, w których zatrudnionych było 4760 pracowników. Skontrolowano 47 obiektów (27% zewidencjonowanych obiektów), w których przeprowadzono 58 kontroli w zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy obejmujące m.in.:

- posiadanie aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia/chemicznych i fizycznych/ występujących na stanowiskach pracy,
- prowadzenia rejestrów i kart badań czynników szkodliwych,
- opracowania/uaktualnienia oceny ryzyka zawodowego,
- informowania pracowników o istniejącym ryzyku, zagrożeniach na danym stanowisku pracy i zmniejszanie tych zagrożeń poprzez rozwiązania techniczne, organizacyjne oraz stosowanie środków ochrony zbiorowej i indywidualnej,
- realizację obowiązków wynikających z ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach przez podmioty stosujące i wprowadzające je do obrotu ,
- realizację obowiązków wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- realizację obowiązków wynikających z ustawy o produktach kosmetycznych,
- realizację obowiązków przy wprowadzaniu do obrotu produktów biobójczych,
- realizację wymogów w zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników chemicznych w tym o działaniu rakotwórczym, czynników biologicznych oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki,
- realizacji obowiązków nałożonych na pracodawcę zatrudniającego pracowników w warunkach narażenia na hałas i drgania mechaniczne.

Podmioty pod nadzorem wg klasyfikacji PKD

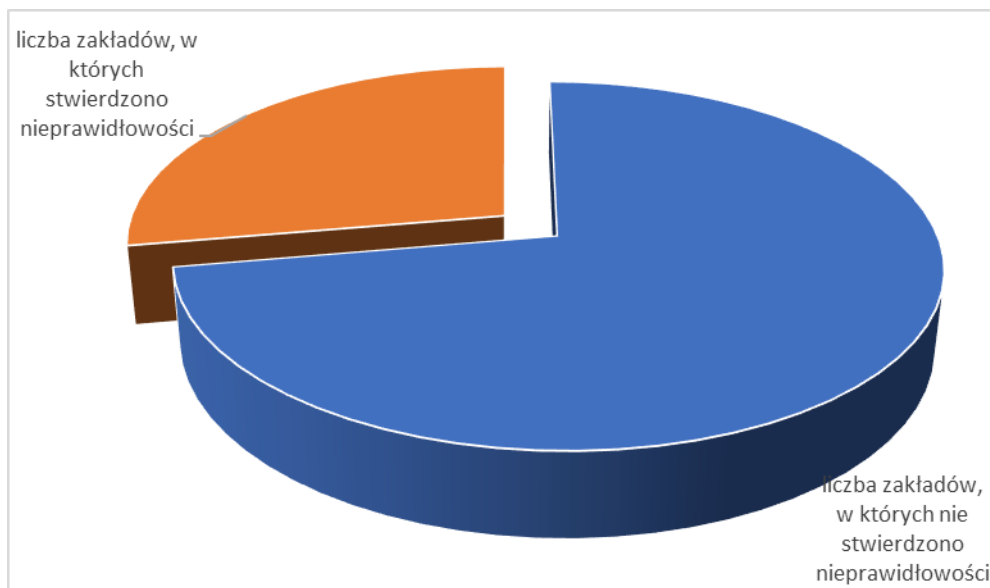
Zatrudnienie wg klasyfikacji PKD

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono uchybienia w 18 obiektach (co stanowi 38% skontrolowanych obiektów) w stosunku do których PPIS w Piotrkowie Trybunalskim wszczął postępowanie administracyjne i wydał 19 decyzji zawierających nakazy dotyczące m. in.:

- przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy,
- opracowania /uaktualnienia oceny ryzyka zawodowego,
- zaprowadzenia rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z procesem technologicznym, o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- zaprowadzenia rejestru pracowników narażonych na działanie procesu technologicznego o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- przesłania do WSSE w Łodzi informacji o czynnikach rakotwórczych występujących w środowisku pracy,
- doprowadzenia do obowiązujących norm natężenia hałasu występującego w środowisku pracy,
- zapewnienia odpowiedniego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń socjalnych.

Liczba podmiotów w których stwierdzono nieprawidłowości w stosunku do liczby skontrolowanych obiektów

W 2023 roku w warunkach przekroczonych norm higienicznych dotyczących hałasu zatrudnionych było 122 pracowników w 5 zakładach, co stanowi 3% wszystkich zatrudnionych. Na podstawie przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono przekroczeń wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń czynników chemicznych i pyłowych oraz natężeń dla pozostałych czynników fizycznych występujących w środowisku pracy. Pracodawcy ograniczają narażenie pracowników na hałas ponadnormatywny poprzez zapewnienie indywidualnych ochron słuchu oraz zmian organizacyjno – technicznych na stanowiskach pracy. Pracownicy zatrudnieni w narażeniu na hałas w zakresie badań profilaktycznych wykonują badania audiometryczne celem wczesnego wykrycia uszkodzenia narządu słuchu i podjęcia działań w zakresie ochrony zdrowia.

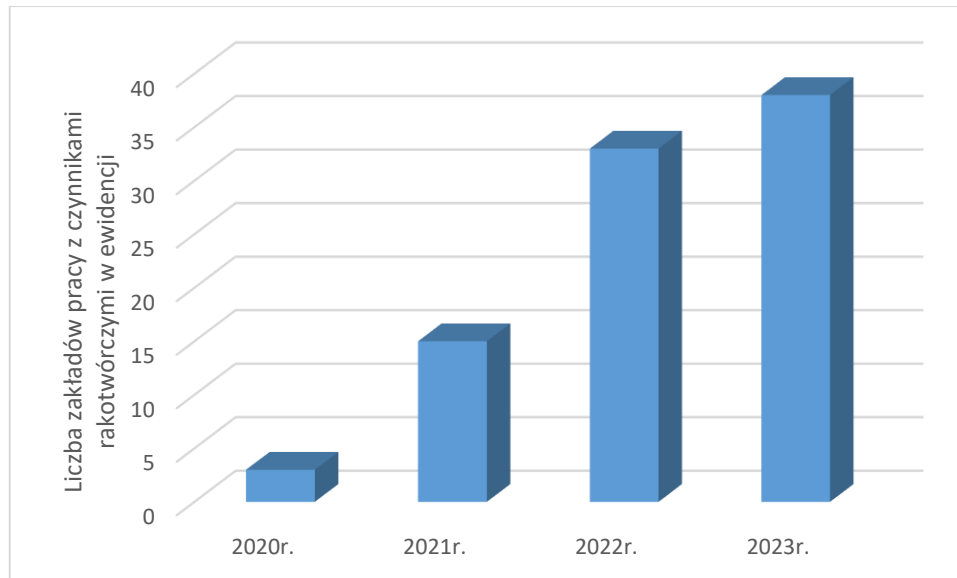
Nadzór sanitarny w zakresie narażenia pracowników na czynniki rakotwórcze i mutagenne.

W roku 2023 zarejestrowane było 38 zakładów, w których pracownicy narażeni byli na kontakt z substancjami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym bądź mutagennym. W roku sprawozdawczym skontrolowano w tym zakresie 18 zakładów pracy, wydano 3 decyzje administracyjne dotyczące stwierdzonych uchybień.

Stwierdzone uchybienia w skontrolowanych zakładach dotyczyły m.in.:

- nie przekazania do PWIS w Łodzi informacji o czynnikach rakotwórczych,
- braku rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawiania pracowników w kontakcie z mieszaniną o działaniu rakotwórczym,
- braku rejestru pracowników narażonych na działanie mieszanin sklasyfikowanych jako rakotwórcze,
- braku aktualnych wyników pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy sklasyfikowanych jako rakotwórcze lub mutagenne.

Liczba zakładów pracy, w których pracownicy narażeni byli na kontakt z substancjami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym bądź mutagennym na przestrzeni lat 2020 – 2023

Nadzór sanitarny w zakresie narażenia pracowników na czynniki biologiczne.

W roku 2023 nadzorem sanitarnym objętych było 59 zakładów pracy, w których pracownicy zatrudnieni byli w narażeniu na działanie czynników biologicznych grupy 2 i 3 (nie występuje grupa 4). W roku sprawozdawczym skontrolowano 29 zakładów pracy, których pracownicy pozostawali w kontakcie z czynnikami biologicznymi gr. 2 i 3. W zakresie nadzoru nad czynnikami biologicznymi przeprowadzono 31 kontroli, stwierdzono uchybienia w 1 podmiocie. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami PPIS w Piotrkowie Trybunalskim wydał 1 decyzję administracyjną nakazującą usunięcie stwierdzonych uchybień, która została wykonana.

Nadzór sanitarny w zakresie stosowania, wprowadzania do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin.

Obszar kontroli w podmiotach wprowadzających do obrotu mieszaniny chemiczne oraz w zakładach pracy stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny obejmował przestrzeganie przepisów rozporządzenia REACH i CLP odnośnie obowiązku rejestracyjnego substancji/mieszaniny, prawidłowej klasyfikacji substancji/mieszaniny pod kątem zagrożeń fizycznych, toksycznych dla człowieka i środowiska wodnego, prawidłowego oznakowania, konfekcjonowania, przekazywania informacji o zagrożeniach w łańcuchu dostaw (poprzez karty charakterystyki produktu), szkoleń z zakresu BHP przy pracach z chemikaliami, wyposażenia w środki ochrony indywidualnej i zbiorowej, odzieży roboczej, oceny ryzyka zawodowego, badań lekarskich profilaktycznych oraz badań środowiska pracy. W 2023 r. zostały przeprowadzone 22 kontrole w podmiotach wprowadzających do obrotu substancje w postaci własnej lub jako składniki w mieszaninach lub w wyrobach oraz stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny. Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości tj. brak aktualnych kart charakterystyki stosowanej mieszaniny w 1 zakładzie pracy. W związku z w/w nieprawidłowościami tutejszy Inspektor Sanitarny wydał decyzję administracyjną nakazującą posiadanie aktualnych kart charakterystyk stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin, która została wykonana. Pozostali pracodawcy posiadają aktualne spisy i karty charakterystyki stosowanych i wprowadzanych do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, informują pracowników o zagrożeniach

wynikających z ich stosowania, zapewniają w tym zakresie zarówno zbiorowe jak i indywidualne środki ochrony.

Nadzór sanitarny w zakresie wprowadzania do obrotu i stosowania produktów biobójczych.

Nadzór nad produktami biobójczymi dotyczył kontroli w zakresie sprawdzenia aktualności pozwolenia na obrót produktów biobójczych, zgodności danych z pozwoleniem, oceny substancji czynnej, oznakowania opakowania, prawidłowego opracowania kart charakterystyki, stosowania środków ostrożności związanych z magazynowaniem i stosowaniem produktów biobójczych. W roku sprawozdawczym przeprowadzono 6 kontroli, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie nadzoru nad produktami biobójczymi.

Nadzór sanitarny w zakresie wprowadzania do obrotu i stosowania prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3

W zakresie nadzoru nad prekursorami narkotyków kat. 2 i kat. 3 przeprowadzono 2 kontrole w podmiotach stosujących prekursor narkotykowe powyższych kategorii. Wyniki kontroli nie wykazały uchybień.

Nadzór sanitarny w zakresie produkcji i wprowadzania do obrotu detergentów.

W roku sprawozdawczym w zakresie nadzoru nad detergentami przeprowadzono 3 kontrole u producentów, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Nadzór sanitarny w zakresie produkcji i wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych.

W zakresie bieżącego nadzoru nad produktami kosmetycznymi w 2023 roku przeprowadzono 2 kontrole w tym 1 kontrola w podmiocie produkującym oraz 1 kontrola w podmiocie wytwarzającym produkty kosmetyczne nie pełniącym funkcji osoby odpowiedzialnej. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Postępowania administracyjne w zakresie chorób zawodowych.

Liczba zgłoszonych podejrzeń chorób zawodowych w 2023 roku – 4.

W 2023r. nie wydawano decyzji administracyjnych w zakresie chorób zawodowych.

Nadzór nad środkami zastępczymi

W 2023 roku nie zgłoszonych zatruc środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi, nie stwierdzono również wprowadzania ich do obrotu na terenie powiatu piotrkowskiego.

Nadzór nad warunkami pracy podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest

W związku z realizacją przez samorządy rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032” i prowadzonego nadzoru nad przestrzeganiem przez pracodawców przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest, przeprowadzono 2 kontrole podmiotów zajmujących się zabezpieczaniem/transportem wyrobów zawierających azbest, uchybień nie stwierdzono.

Współpraca z Państwową Inspekcją Pracy, Służbą Medycyny Pracy oraz innymi instytucjami

- Państwowa Inspekcja Pracy - przekazano zgodnie z kompetencjami prośbę o interwencję dot.

warunków pracy.

- Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Łodzi i Instytut Medycyny Pracy w Łodzi – współpraca w sprawach chorób zawodowych i przekazywania danych dot. oceny narażenia zawodowego pracowników w prowadzonych przez inspekcję sanitarną postępowaniach.
- Inspekcja Handlowa – wymiana informacji w zakresie nadzoru nad podmiotami wprowadzającymi do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny, produkty biobójcze oraz produkty kosmetyczne.

Promocja zdrowia

- Na stronie internetowej PSSE w Piotrkowie Tryb. zamieszczone zostały informacje dotyczące:
  - Europejskiego Dnia Radonu 2023 oraz informacje o zagrożeniach jakie niesie z sobą narażenie ludzi na radon. W trakcie trwania czynności kontrolnych informowano pracodawców o zagrożeniach wynikających z narażenia pracowników na działanie radonu oraz ze sposobami jego uniknięcia.
  - Ogólnopolskiej akcji kontroli produktów do odstraszania i zwalczania komarów i kleszczy – w 2023r. w trakcie kontroli sanitarnych nie stwierdzono w sprzedaży produktów biobójczych grupy 16 i 18, które nie spełniały wymagań określonych w przepisach prawa.
- W ramach działań edukacyjnych w 2023 r. podczas kontroli przeprowadzanych w zakładach pracy kontynuowano działania w zakresie przekazywania informacji o zagrożeniach dla życia i zdrowia ludzi jakie niesie zażywanie środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych poprzez przekazanie pracodawcom ulotek pt. „Dopalacze to śmierć”, ulotek zawierających informację o zagrożeniach, z prośbą o zamieszczenie ich na tablicach ogłoszeń, monitorach ekranowych w zakładach oraz przekazanie tych informacji pracownikom podczas szkoleń bhp.
- Prowadzono działania kontrolne w ramach monitorowania przestrzegania przepisów z zakresu ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz papierosów elektronicznych w miejscu pracy, nieprawidłowości nie stwierdzono.

Podsumowanie

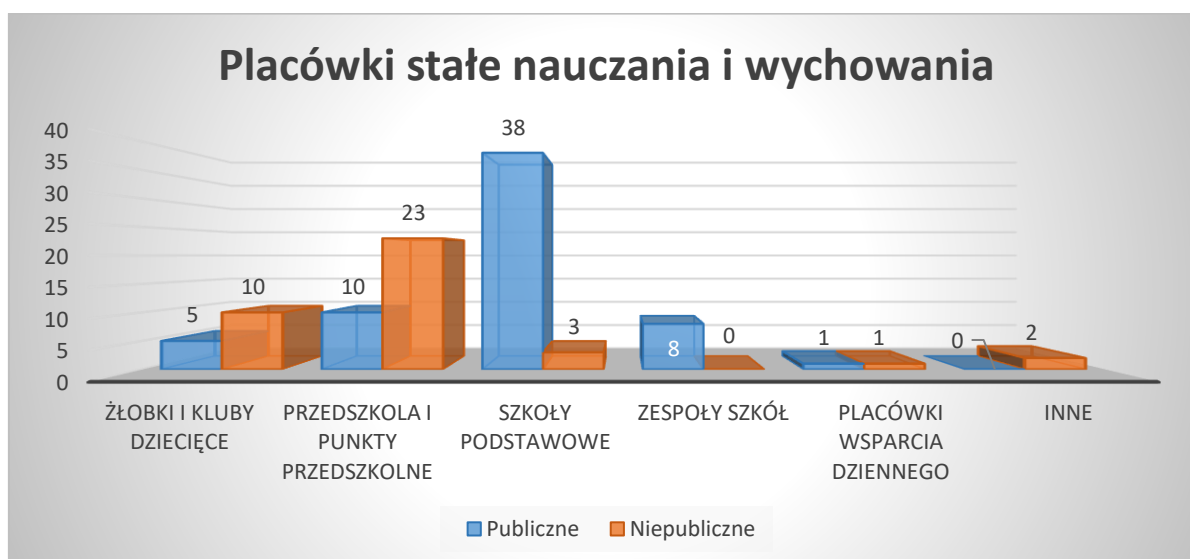
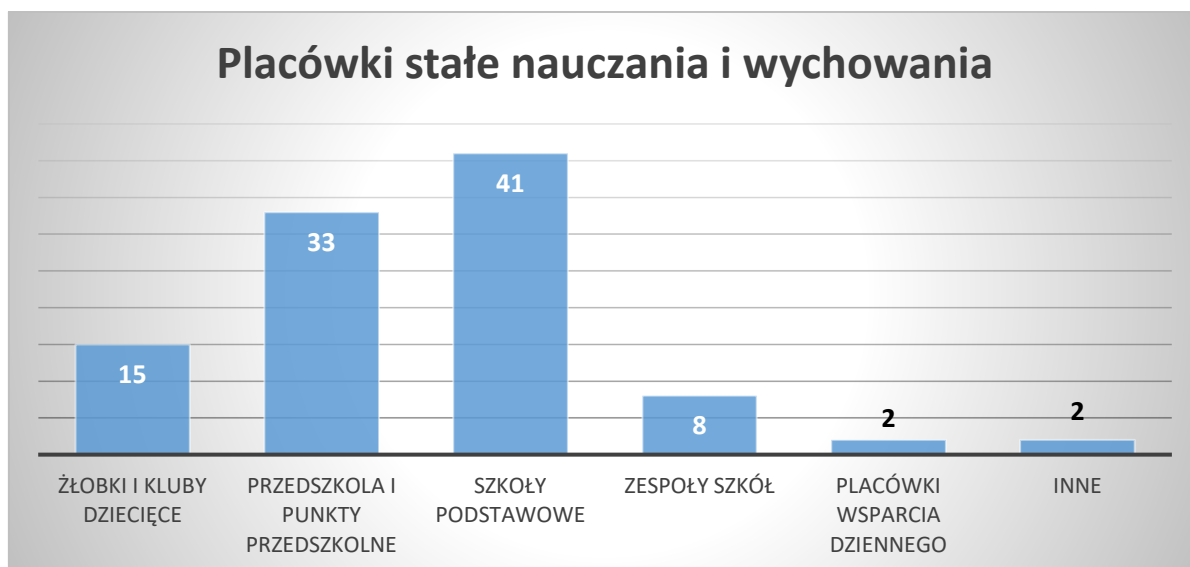
Na podstawie przeprowadzanych kontroli w 2023 roku stwierdza się, że w nadzorowanych zakładach pracy występują przekroczenia dopuszczalnych norm higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy w odniesieniu tylko dla narażenia na hałas. W wyniku przeprowadzanych przez pracodawców działań naprawczych sukcesywnie uzyskuje się poprawę warunków pracy w zakresie ograniczenia narażenia pracowników na hałas o ile pozwalają na to występujące procesy technologiczne i możliwości organizacyjno-techniczne. Warunki pracy ulegają poprawie co potwierdza fakt, iż w nadzorowanych zakładach pracy w 2023 roku nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych norm w zakresie narażenia pracowników na pozostałe czynniki fizyczne (m.in. wibrację) oraz występujące w środowisku pracy czynniki pyłowe i chemiczne.

Sytuacja w zakresie nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania oraz higieny wypoczynku i rekreacji

W 2023 roku na terenie powiatu piotrkowskiego nadzorowano 178 placówek, w tym 101 zakładów stałych i 77 zgłoszonych turnusów wypoczynku. W 148 obiektach przeprowadzono łącznie 161 kontroli, w tym:

- 99 kontroli placówek stałych nauczania i wychowania tj. szkół, placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczych, opieki do lat 3;

- 62 kontrole turnusów zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży. Ponadto w 2023 roku przeprowadzono 9 kontroli pomieszczeń zajmowanych przez uchodźców w nadzorowanych placówkach stałych. Podział na poszczególne typy placówek nauczania i wychowania obrazują poniższe wykresy

Nadzór nad placówkami nauczania i wychowania obejmował m.in.

- ocenę stanu sanitarnego i higienicznego budynków i pomieszczeń żłobków i klubów dziecięcych, przedszkoli, szkół, ośrodków wypoczynku dzieci i młodzieży;
- ocenę higieny procesu nauczania m.in. dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii, obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków szkolnych, rozkładu zajęć lekcyjnych, warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego oraz rekreacji;
- ocenę zapewnienia uczniom profilaktycznej opieki zdrowotnej.

W 2023 roku wydano 9 decyzji merytorycznych, w tym 2 decyzje zmieniające termin realizacji obowiązków oraz 9 decyzji płatniczych w związku z negatywną kontrolą.

W 2023 roku wydano również 1 opinię i 2 decyzje na wniosek strony, stwierdzające zapewnienie właściwych warunków lokalowych w pomieszczeniach placówek oświatowych i opiekuńczych.

Stan sanitarno-higieniczny i techniczny placówek opiekuńczo-wychowawczych- żłobki i kluby dziecięce

W 2023 roku pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Piotrkowie Trybunalskim na terenie powiatu ziemskiego znajdowało się 10 żłobków, w tym 2 publiczne, 8 niepublicznych oraz 5 klubów dziecięcych, w tym 3 publiczne i 2 niepubliczne. W 2023r. zarejestrowano 1 żłobek publiczny, 1 klub dziecięcy publiczny i 1 klub dziecięcy niepubliczny, wyrejestrowano 1 żłobek niepubliczny. Wydano 2 decyzje odnośnie spełnienia wymagań lokalowych w żłobkach /placówki niepubliczne/ oraz 6 decyzji płatniczych.

Skontrolowano 13 obiektów, przeprowadzając 14 kontroli w zakresie oceny stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń pobytu dzieci oraz otoczenia obiektów.

Wszystkie skontrolowane żłobki i kluby dziecięce funkcjonowały w budynkach przystosowanych do prowadzonej działalności opiekuńczo-wychowawczej. Placówki zapewniły właściwe warunki sanitarno-higieniczne, budynki utrzymane były w dobrym stanie technicznym.

Stan sanitarno-higieniczny i techniczny placówek opiekuńczo-wychowawczych: - przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego

W 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piotrkowie Trybunalskim obejmował nadzorem:

- 27 przedszkoli, w tym 8 publicznych.
- 6 punktów przedszkolnych, w tym 2 publiczne;

Zarejestrowano 2 przedszkola – 1 publiczne i 1 niepubliczne, 1 punkt przedszkolny niepubliczny; wyrejestrowano 2 przedszkola niepubliczne i 2 niepubliczne punkty przedszkolne.

Skontrolowano 26 obiektów, przeprowadzając 30 kontroli w zakresie oceny stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń pobytu dzieci oraz otoczenia obiektów.

Nadzorem sanitarnym objęto także place zabaw na terenie przedszkoli, w szczególności pod względem zapewnienia ochrony przed zanieczyszczeniami odzwierzęcymi. Przed rozpoczęciem sezonu wiosennego oraz letniego przypominano o obowiązku wymiany piasku w piaskownicach oraz zapewnienia ochrony przed zanieczyszczeniami odpadami zwierzęcymi. Stan sanitarno-porządkowy skontrolowanych placów zabaw nie budził zastrzeżeń.

Cztery placówki niepubliczne wymagają dalszej poprawy warunków mimo prowadzonych działań naprawczych, wydano 3 decyzje merytoryczne, w tym 1 zmieniającą termin realizacji obowiązków oraz 1 zalecenia pokontrolne.

W 2023 roku na rzecz poprawy warunków pobytu wychowanków uzyskano poprawę w 3 przedszkolach - 1 publicznym i 2 niepublicznych – zostały zrealizowane zamierzenia inwestycyjne i terminowe zalecenia pokontrolne m.in. remonty bieżące pomieszczeń i przywrócenie sprawności wentylacji mechanicznej w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych, malowanie ścian, sufitów, zakup nowych mebli edukacyjnych, pomocy dydaktycznych.

Stan sanitarno-higieniczny i techniczny placówek opiekuńczo-wychowawczych - szkoły

W 2023 roku pod nadzorem objętych było 49 szkół różnego typu, w tym:

- 41 szkół podstawowych, w tym 38 publicznych;
- 3 zespoły szkolno-przedszkolne publiczne;

- 5 zespołów szkół centrum kształcenia ustawicznego lub zawodowego, publiczne.

W 2023 roku skontrolowano 46 szkół różnego typu. Przeprowadzono łącznie 54 kontrole w zakresie oceny stanu sanitarno - higienicznego i technicznego pomieszczeń oraz terenu szkoły.

Sześć szkół wymaga dalszej poprawy warunków mimo prowadzonych działań naprawczych /decyzje i zalecenia PIS, realizacja zamierzeń inwestycyjnych/, w tym 3 szkoły podstawowe - 2 publiczne i 1 niepubliczna oraz 2 zespoły szkół ponadpodstawowych publiczne.

W 2023 roku wydano 6 decyzji merytorycznych, w tym 5 nowych: 4 szkoły podstawowe 3 publiczne i 1 niepubliczna, 1 zespół szkół ponadpodstawowych publiczny oraz 1 zmieniającą termin wykonania zobowiązań – zespół szkół ponadpodstawowych publiczny oraz 6 decyzji płatniczych.

– zły stan tylko techniczny stwierdzono:

w szkołach podstawowych publicznych, nieprawidłowości dotyczą:

-ścian w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym na parterze, wentylacji grawitacyjnej w pomieszczeniu przeznaczonym na potrzeby szatni dla klas 0 i I, zlokalizowanym na parterze budynku, wentylacji mechanicznej w ustępach ogólnodostępnych dla dziewcząt oraz chłopców z ilością kabin większą niż jedna lub nie posiadających okien, realizacja zobowiązań do 16.08.2024 roku;

-zabezpieczenia grzejników centralnego ogrzewania w pomieszczeniach przeznaczonych na zbiorowy pobyt dzieci i młodzieży na pierwszym piętrze budynku, realizacja zobowiązań do 16.08.2024 roku;

-ścian w pomieszczeniach do nauki na I piętrze, od strony zachodniej, wentylacji mechanicznej w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych z ilością kabin większą niż jedna, bądź nie posiadających okien, realizacja zobowiązań do 29.03.2024 roku;

w szkole podstawowej niepublicznej, nieprawidłowości dotyczą:

-sufitu w korytarzu na parterze i w korytarzu na I piętrze, sufitu i ścian nad sufitem podwieszanym w pomieszczeniu szatni dla klas I-III, ścian w pracowni komputerowej i w pomieszczeniu klasy I, sufitu i ścian w sali rekreacyjno-zastępczej i ścian w sali bilardowej, wentylacji mechanicznej w sali rekreacyjno-zastępczej i w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym dla klasy I i II, realizacja zobowiązań do 29.03.2024 roku;

- zły stan higieniczno-sanitarny oraz techniczny stwierdzono:

w zespole szkół centrum kształcenia zawodowego nieprawidłowości dotyczą pomieszczeń: do nauki, sali gimnastycznej z zapleczem, higieniczno-sanitarnych dla dziewcząt i chłopców, zapewnienia standardów dostępności do urządzeń sanitarnych, wentylacji, W b.r. stwierdzono częściową realizację obowiązków decyzji, realizacja pozostałych zobowiązań została przedłużona do 15.09.2025 roku;

w zespole szkół centrum kształcenia ustawicznego nieprawidłowości dotyczą:

- w budynku szkoły: sufitu i ścian w pomieszczeniach do nauki nr 25, 41, 43, ścian w pomieszczeniu do nauki nr 37, wentylacji grawitacyjnej w pomieszczeniach do nauki nr 25, 31, 40, 41, wyposażenia pomieszczeń do nauki w meble edukacyjne posiadające odpowiednie atesty lub certyfikaty zgodności z PN;

- w budynku sali gimnastycznej: sufitu i ścian, wentylacji mechanicznej w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym bez okna, ścian i wentylacji grawitacyjnej w pomieszczeniu szatni;

- w budynku Internatu: ścian w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych;

- w pomieszczeniach praktycznej nauki zawodu: wentylacji grawitacyjnej w pomieszczeniu obróbki mechanicznej metali, w pomieszczeniu techniki pomiarowej i obróbki mechanicznej, w pomieszczeniu naprawy silników, w pomieszczeniu elektrotechniki pojazdowej, w pomieszczeniu obsługi pojazdów, w sali dydaktycznej przy stajni, wentylacji mechanicznej miejscowej w pomieszczeniu spawalni i wentylacji mechanicznej w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym bez okna przy sali dydaktycznej przy stajni, sufitu

w pomieszczeniu naprawy silników i w pomieszczeniu obsługi pojazdów, realizacja zobowiązań do 16.08.2024 roku.

W 2023 roku zrealizowano zamierzenia inwestycyjne w 3 szkołach podstawowych publicznych, zadania inwestycyjne w trakcie realizacji dotyczą 2 szkół podstawowych publicznych.

W 2023 roku na rzecz poprawy warunków pobytu wychowanków i uczniów uzyskano poprawę w 12 szkołach podstawowych publicznych i w 2 publicznych zespołach szkół – zostały zrealizowane zamierzenia inwestycyjne i terminowe zalecenia pokontrolne m.in. remonty bieżące i przywrócenie sprawności wentylacji mechanicznej w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych, malowanie ścian, sufitów, podłóg i lamperii w ciągach komunikacyjnych, pomieszczeniach do nauki, wymiana stolarki drzwiowej, punktów oświetlenia sztucznego, zakup nowych mebli edukacyjnych oraz pomocy dydaktycznych.

Stan sanitarno-higieniczny i techniczny placówek opiekuńczo-wychowawczych - placówki wsparcia dziennego

W 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piotrkowie Trybunalskim obejmował nadzorem 2 placówki wsparcia dziennego, w tym 1 publiczna i 1 niepubliczna - nie były ujęte w harmonogramie kontroli.

Stan sanitarno-higieniczny i techniczny placówek opiekuńczo-wychowawczych - placówki inne

W 2023 roku pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Piotrkowie Trybunalskim na terenie powiatu ziemskiego znajdowała się 1 stała baza wypoczynku, poddana kontroli. Stan higieniczno-sanitarny placówki nie budził zastrzeżeń.

W 2023 roku zarejestrowano 1 sezonową bazę wypoczynku.

Nadzór nad wypoczynkiem zimowym i letnim

- wypoczynek zimowy

W czasie ferii zimowych na terenie powiatu piotrkowskiego zorganizowano 9 turnusów zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży. Wypoczynek prowadzony był w formie wyjazdowej oraz w miejscu zamieszkania.

Skontrolowano 5 zorganizowanych turnusów.

Warunki pobytu były prawidłowe w zakresie stanu higieniczno-sanitarnego.

Opieka medyczna zapewniona głównie lekarska doraźna i pielęgniarska (zapewniona stała w 1 formie wypoczynku). Stan zdrowia uczestników: 2 zachorowania, nie notowano urazów i wypadków.

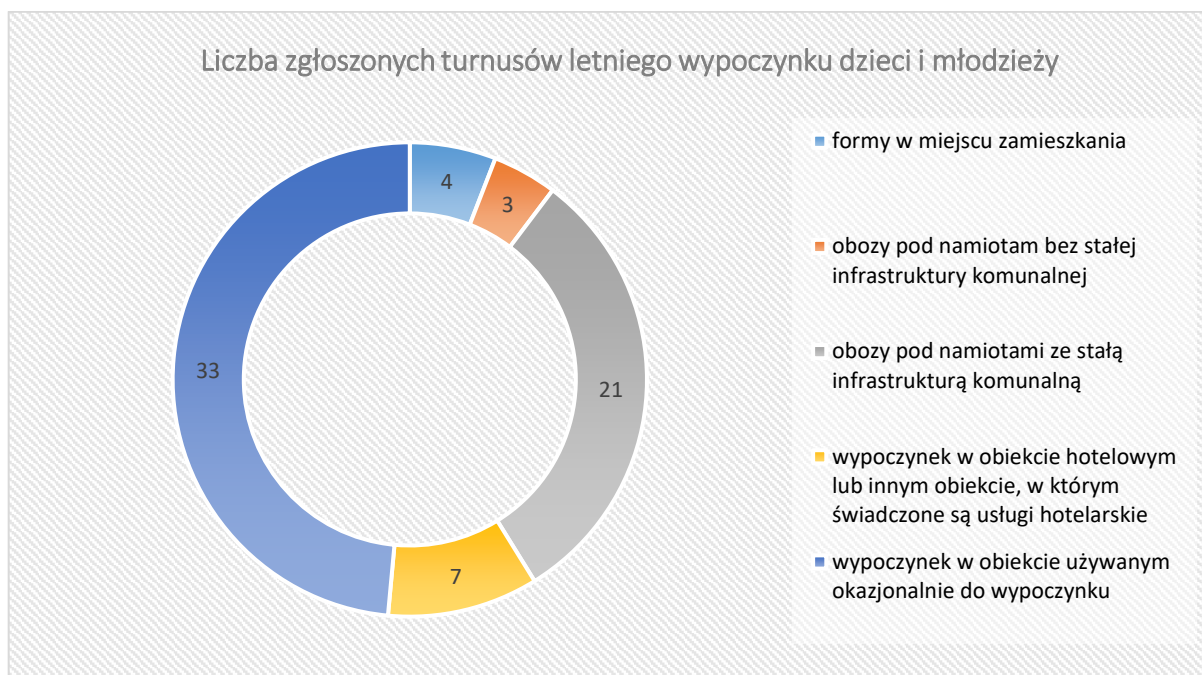
Warunki do utrzymania higieny osobistej /dostęp do zimnej i ciepłej wody użytkowej do mycia/ były prawidłowe.

Kadra opiekuńcza posiadała dokumentację do celów sanitarno-epidemiologicznych.

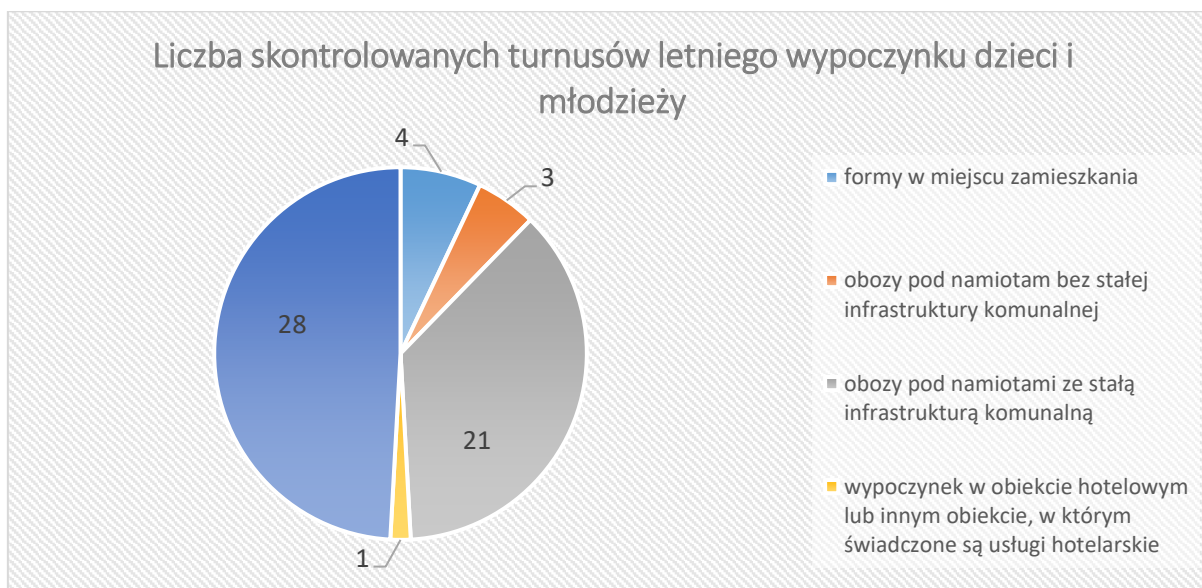
Formy wypoczynku miały urozmaicony program.

- wypoczynek letni

W 2023 roku do elektronicznej bazy wypoczynku Kuratorium Oświaty na terenie powiatu ziemskiego zgłoszono 77 turnusów letniego wypoczynku dzieci i młodzieży. Wypoczynek prowadzony był w formie wyjazdowej oraz w miejscu zamieszkania.

Skontrolowano 57 zorganizowanych turnusów:

Warunki pobytu były prawidłowe w zakresie stanu technicznego i sanitarno-higienicznego. Opieka medyczna była zapewniona na miejscu lub umowa podpisana przez organizatorów z niepublicznymi ZOZ.

Stan zdrowia uczestników: odnotowano 15 urazów oraz 2 zachorowania, nie notowano wypadków.

Przeprowadzone kontrole sanitarne w każdej grupie w zakresie Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży nie wykazały uchybień.

Warunki do utrzymania higieny osobistej /dostęp do zimnej i ciepłej wody użytkowej do mycia i kąpieli/ były prawidłowe.

Nie rejestrowano zaniedbań higieny osobistej uczestników.

Kadra opiekuńcza posiadała dokumentację do celów sanitarno-epidemiologicznych.

Formy wypoczynku w miejscu zamieszkania miały urozmaicony program uwzględniający zasady higieny.

Higiena procesu nauczania:

Warunki do utrzymania higieny osobistej

Wszystkie szkoły są podłączone do sieci wodociągów publicznych miejskich i gminnych, żadna nie korzysta z ustępów zewnętrznych, do kanalizacji centralnej podłączonych 54,35% szkół, brak podłączenia do kanalizacji centralnej 45,65% ogółu skontrolowanych – 19,57% posiada zbiorniki bezodpływowe /szambo/, 26,09% posiada własną oczyszczalnię ścieków. Bieżąca ciepła woda jest dostępna we wszystkich placówkach.

- Warunki do utrzymania higieny osobistej ulegają systematycznej poprawie;
- Standardy dostępności do urządzeń sanitarnych nie są zachowane w 2 skontrolowanych szkołach podstawowych oraz w 2 publicznych zespołach szkół ponadpodstawowych. Sytuacja jest spowodowana głównie barierami architektonicznymi, które uniemożliwiają rozbudowę pomieszczeń sanitarno-higienicznych bądź zaadaptowanie dodatkowych. W 2023 roku zapewniono prawidłowy dostęp do urządzeń sanitarnych w 1 szkole podstawowej.

Istnieje również problem korzystania z czynnych natrysków po zajęciach wychowania fizycznego spowodowany krótkim czasem trwania przerw międzylekcyjnych.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego:

- Brak warunków w 2 szkołach podstawowych;
- Jest niewystarczająca w 9 skontrolowanych szkołach ogółem: w 7 szkołach podstawowych i 2 zespołach szkół ponadpodstawowych;
- Warunki przestrzenne do realizacji WF ulegają sukcesywnej poprawie, istniejące bloki sportowe, boiska szkolne są poddawane pracom remontowym w celu poprawy bezpieczeństwa realizacji WF;
- Oddano do użytkowania nowe boiska sportowe w 2 szkołach podstawowych;
- Możliwość korzystania z obiektów sportowych na terenie gmin mają wszystkie placówki, niemniej o stopniu ich wykorzystywania decydują środki finansowe i organizacja zajęć, w dalszym ciągu zajęcia w 2 szkołach podstawowych odbywają się na korytarzach szkolnych;
- Korzystanie z infrastruktury poza placówką dotyczy 15 skontrolowanych szkół ogółem.

Warunki pracy ucznia

Oceniano zapewnienie prawidłowych warunków higieny procesu nauczania, mikroklimatu pomieszczeń, wentylacji, oświetlenia, możliwości ochrony przed nadmiernym nasłonecznieniem i wietrzeniem pomieszczeń. Stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zapewnienia odpowiedniej wentylacji w 6 placówkach i ochrony przed nadmiernym nasłonecznieniem w 1 placówce.

Dostosowanie mebli edukacyjnych do zasad ergonomii:

W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego nad warunkami higieniczno-zdrowotnymi w placówkach nauczania i wychowania, dokonywana jest ocena stanowisk pracy uczniów/dzieci i właściwy dobór mebli dla zdrowia użytkowników. Szczególną uwagę zwracano na:

- dostosowanie parametrów funkcjonalnych mebli do wzrostu/dzieci z zachowaniem zasad ergonomii;
- odpowiednie zestawienie mebli;
- oznakowanie mebli numerem lub kolorem wielkości mebla zgodnym z PN;

- stan techniczny mebli oraz posiadanie certyfikatu wydanego przez jednostki certyfikujące wyroby;
- właściwe oświetlenie stanowiska pracy ucznia.

W 2023 roku dokonano oceny zestawienia mebli edukacyjnych i ich dostosowania do wzrostu dzieci i uczniów w 35 placówkach, w tym: 16 przedszkolach, 16 szkołach i 3 zespołach szkolno-przedszkolnych. Ogółem dokonano oceny 3660 stanowisk pracy ucznia.

W ocenionych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących dostosowania mebli do zasad ergonomii, za wyjątkiem 1 przedszkola niepublicznego – wydano decyzję administracyjną, w trakcie realizacji.

Rozkład zajęć lekcyjnych:

Oceny przeprowadzono w 33 skontrolowanych szkołach, stwierdzono nieprawidłowości w zakresie higieny procesu nauczania w 1 szkole podstawowej publicznej zatrudniającej nauczycieli pracujących w kilku szkołach. Nieprawidłowości dotyczyły głównie przekroczenia liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia o ponad 1 godzinę oraz pory rozpoczynania zajęć z różnicą powyżej 1 godziny;

Dwie szkoły podstawowe i 1 zespół szkół ponadpodstawowych pracują w systemie dwuzmianowym.

Warunki pobytu dzieci i młodzieży:

Nie są zadowalające w 13 skontrolowanych szkołach z powodu zagęszczenia w 11 szkołach podstawowych i 2 zespołach szkolno-przedszkolnych.

Występuje głównie tam gdzie są nienormatywne pomieszczenia do nauki, bądź ciągi rekreacyjno-komunikacyjne o małej powierzchni;

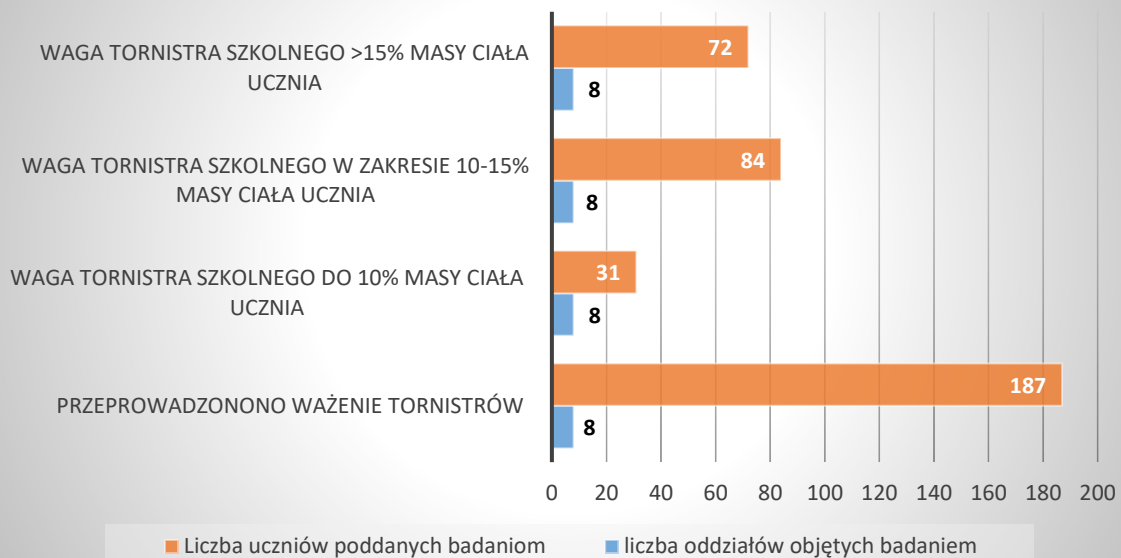
Miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych zgodnie z rozporządzeniem MEN:

Organizacja była realizowana w różny sposób, w 14 szkołach były zapewnione szafki indywidualne, w 32 szkołach zapewniono inne miejsce na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych.

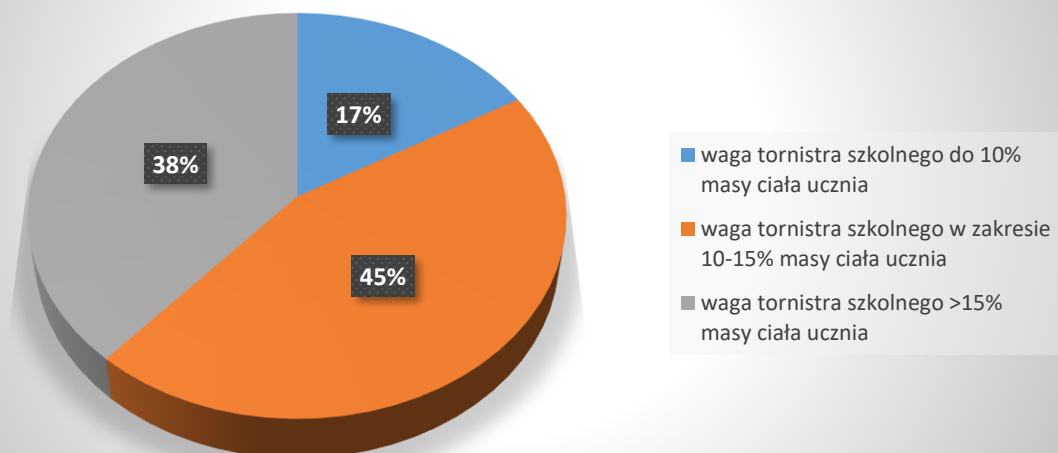
Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków szkolnych

– badaniem została objęta 1 placówka – szkoła podstawowa publiczna (8 oddziałów, 187 uczniów). Wagę tornistra szkolnego do 10% masy ciała ucznia posiadało 31 uczniów, co stanowiło 17% badanych ogółem, w zakresie 10-15% masy ciała ucznia 84 uczniów /45% badanych ogółem/ natomiast obciążenie wagą tornistra w zakresie >15% masy ciała ucznia 72 uczniów /38% badanych ogółem/.

Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych

Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych

Niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny w szkolnych pracowniach:

Posiada 11 skontrolowanych szkół, w tym 8 podstawowych i 3 zespoły szkół – nieprawidłowości w zakresie stosowania i gospodarowania nie stwierdzono. Szkoły przechowywały oznakowane odczynniki w sposób prawidłowy, posiadały aktualne ich spisy i karty charakterystyk z którymi zapoznawano uczniów. W każdej pracowni znajdował się regulamin. Szkoły posiadające przeterminowane niebezpieczne chemiczne i ich mieszaniny sukcesywnie oddają je do utylizacji.

Profilaktyczna opieka medyczna:

W 2023 roku na 46 skontrolowanych szkół znajdujących się pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Piotrkowie Trybunalskim własne gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej posiadało 26.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że gabinety spełniają wymagania higieniczno-sanitarne, tj. pomieszczenia wyposażone były w punkty poboru wody ciepłej i zimnej, ściany przy umywalkach wyłożone były materiałami gładkimi, nienasiąkliwymi, odpornymi na działanie środków myjąco-dezynfekcyjnych, a podłogi wykonane były z materiałów trwałych, zmywalnych.

W 20 skontrolowanych szkołach brak własnych gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej /w 17 szkołach podstawowych, 1 zespole szkolno-przedszkolnym i w 2 zespołach szkół ponadpodstawowych /;

Dla 2 szkół profilaktyczna opieka zdrowotna jest świadczona poza terenem placówki /w 1 zespole szkolno-przedszkolnym i w 1 zespole szkół ponadpodstawowych/.

Opieka pielęgniarska nad uczniami w szkołach realizowana jest głównie zadaniowo, w wielu szkołach nie jest zapewniona z uwagi na brak obsady pielęgniarskiej. Najtrudniejsza sytuacja jest w szkołach podstawowych w terenie wiejskim, opieka nadal realizowana jest w pomieszczeniach do nauki lub innych /gabinet logopedy, pedagoga lub pokój nauczycielski/; Profilaktyka pedikulozy w szkołach nie jest prowadzona systematycznie, realizują tylko 23 placówki. W przypadku zgłaszania zawszenia przez rodziców są podejmowane działania przez pielęgniarki, pedagogów szkolnych, wychowawców klas i dyrektorów szkół, w 46 szkołach przeprowadzono promocję edukacyjną w zakresie wszawicy /38 szkół podstawowych, 8 zespołów szkół/.

Interwencje

Zgłoszono 2 interwencje, rozpatrzono 2.

Dotyczyły: 1 szkoły podstawowej i 1 zespołu szkolno-przedszkolnego.

Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną.

Przedmiot interwencji:

- w 1 przypadku interwencja dotyczyła wystąpienia pedikulozy – szkoła podstawowa – złożono stosowne wyjaśnienia;
- w 1 przypadku interwencja dotyczyła planów użycia piany gaśniczej w czasie obchodów dnia dziecka – interwencje uznano za bezzasadną.

Przygotowanie do zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców i osób czasowo przebywających w sezonie zimowym i letnim na terenie powiatu piotrkowskiego.

Zgodnie z art. 1 pkt 5 oraz z art. 4 ust. 1 pkt. 6 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 338 z późniejszymi zmianami) realizuje ona zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru m.in. nad warunkami higieny wypoczynku i rekreacji. Nadzór ten sprawuje Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny właściwy terenowo ze względu na lokalizację wypoczynku.

W sezonie letnim zarejestrowane przez organizatorów w elektronicznej bazie wypoczynku MEN turnusy zorganizowanego wypoczynku dzieci i młodzieży mogą być poddawane bieżącym kontrolom sanitarnym. Zasady organizacji wypoczynku określone są w ustawie z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz.U.2022.2230 t. j.) oraz w przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 5 kwietnia 2016r. w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży (Dz. U. 2016 poz. 452) zgodnie, z którymi organizator ma obowiązek zgłoszenia wypoczynku do bazy wypoczynku w kuratorium oświaty na terenie, którego posiada siedzibę. Ww. przepisy obowiązują wszystkich organizatorów wypoczynku dla dzieci i młodzieży.

Kontrole są podejmowane również w wyniku interwencji osób zgłaszających do jednostek Państwowej Inspekcji Sanitarnej wątpliwości związanych z bezpieczeństwem sanitarnym obiektów.

Podczas kontroli ocenie podlegają warunki pobytu dzieci i młodzieży w zakresie:

- zakwaterowania,
- warunków do utrzymania higieny osobistej uczestników,
- prowadzonego żywienia,
- bezpieczeństwa prowadzenia zajęć sportowych i rekreacyjnych,
- sposobu zapewnienia opieki medycznej.

Kontrolowane obszary w obiektach stałych (hotelarskich, okazjonalnie używanych do wypoczynku oraz półkoloniach):

- teren,
- budynek,
- mikroklimat pomieszczeń,
- pokoje sypialne i inne pomieszczenia zajęć,
- pomieszczenia higieniczno-sanitarne,
- warunki do uprawiania sportu i rekreacji,
- opieka medyczna,
- przestrzeganie zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Kontrolowane obszary w obozach pod namiotami (ze stałą infrastrukturą oraz bez stałej infrastruktury):

- część mieszkalna obozu,
- urządzenia sanitarne obozu i dbałość o higienę,
- źródło zaopatrzenia w wodę do spożycia przez ludzi,
- gospodarka ściekami i odpadami,
- opieka medyczna,
- warunki do uprawiania sportu i rekreacji.

W czasie kontroli wymagano od organizatora wypoczynku okazania do wglądu następujących dokumentów aktualnego wyniku badania wody, potwierdzającego właściwą jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, umowy na wywóz nieczystości płynnych i stałych, umowy z jednostką lub osobą świadczącą podstawową opiekę zdrowotną (w przypadku braku opieki medycznej na miejscu), potwierdzających stan zdrowia uczestników (np. karty kwalifikacyjne uczestników, zeszyt porad zatrudnionej przez organizatora pielęgniarki itp.), dokumentacji z badań do celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionego personelu, tj. orzeczeń lekarskich o zdolności do wykonywania prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia lub choroby zakaźnej na inne osoby.

W wyniku kontroli nie stwierdzono uchybień.

Podsumowanie

Zdecydowana większość placówek poddanych kontroli w 2023 r., zapewniała dzieciom oraz uczniom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu i nauki.

Żłobki i kluby dziecięce funkcjonowały w budynkach przystosowanych do prowadzonej działalności opiekuńczo-wychowawczej.

Warunki pobytu dzieci w przedszkolach oceniono jako dobre. Wszystkie skontrolowane placówki funkcjonowały w budynkach przystosowanych do działalności oświatowo-wychowawczej.

W szkołach dokonywano wymiany wyposażenia i sprzętu, przeprowadzano remonty, a także dbano o poprawę warunków sanitarno-higienicznych oraz technicznych.

Jednak mimo prowadzonych działań warunki pobytu w zakładach nauczania i wychowania wymagają dalszej poprawy w zakresie:

- stanu sanitarno-higienicznego i technicznego,
- stworzenia prawidłowej infrastruktury do realizacji wychowania fizycznego,
- higieny i ergonomii nauczania.

Nakłady finansowe na poprawę warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach w dalszym ciągu nie rekompensują istniejących potrzeb, o czym świadczy częstość występowania negatywnych zjawisk i niedostatków w infrastrukturze.

Nadzór sanitarno – zapobiegawczy

W 2023 roku w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 28 kontroli zakończonych inwestycji w zakresie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych. W połowie roku dostosowano się do konieczności zastąpienia wydawanych wcześniej stanowisk odnośnie zgodności wykonania obiektów budowlanych z projektem budowlanym przez opinie sanitarne.

Do bardziej znaczących obiektów przekazanych do użytkowania na terenie powiatu piotrkowskiego ziemskiego należały:

- demonstracyjny, pasywny budynek Centrum Edukacji Ekologicznej „Ekosfera” w Czarnocinie,
- przebudowa i rozbudowa wraz z termomodernizacją budynku szkoły podstawowej w Komornikach, gm. Wolbórz,
- przebudowa istniejącego budynku zespołu szkół w Srocku, gm. Moszczenica,
- rozbudowa i przebudowa istniejącego budynku przedszkola samorządowego w Gorzkowicach,
- budynek publicznego żłobka i przedszkola w Grabicy,
- placówka opiekuńczo-wychowawcza - rodzinnego domu dziecka w budynku jednorodzinnym przy ulicy Polnej w Sulejowie,
- strzelnica dla broni pneumatycznej przy zespole szkół ponadpodstawowych w Bujnach, gm. Wola Krzysztoporska,
- budynek zaplecza obiektu sportowego w Kolonii Szydłów, gmina Grabica,
- przebudowa hali magazynowej wraz z zapleczeniami socjalno-biurowymi centrum logistycznego w Rokszytach II z dostosowaniem do aktualnych wymogów, gm. Wola Krzysztoporska,
- budynek handlowo-usługowy dilerów ciągników rolniczych przy ulicy Zwierzyniec w Wolborzu,
- budynek usługowy naprawy maszyn rolniczych w miejscowości Dęba, gm. Ręczno,
- budowa budynku garażowo – socjalno – magazynowego Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w Sulejowie,
- hala magazynowo – produkcyjna, budynek gospodarczo – socjalny oraz budynek administracyjny zakładu mechaniki precyzyjnej w Twardosławicach, gm. Grabica,
- rozbudowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Woli Krzysztoporskiej,
- budowa systemu zagospodarowania osadów ściekowych wraz z wyrównaniem przepływów na oczyszczalni ścieków w Moszczenicy.

Wydano szereg opinii przed uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w tym m.in. dla realizacji:

- jedenastu osiedli z 236 jednorodzinnymi budynkami mieszkalnymi,
- farm fotowoltaicznych o łącznej mocy 533 MW w czterdziestu pięciu lokalizacjach.

Poza koniecznością przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla farm fotowoltaicznych, których infrastruktura sąsiaduje z zabudową mieszkaniową ich powstanie w dużym stopniu będzie uzależnione od warunków przyłączeniowych jakie wyda gestor sieci elektroenergetycznej.

W związku z uchwaleniem ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw od października 2023 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna zobowiązana została uzgadniać pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych powstające w poszczególnych gminach liczne projekty decyzji o warunkach zabudowy oraz projekty decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

W zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej w 2023 roku w powiecie piotrkowskim wdrożono do realizacji i koordynowano programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży, dorosłych, z których najważniejsze to:

1. Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!”

Celem programu „Trzymaj Formę!” była edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zdrowego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. Program „Trzymaj Formę!” realizowany jest w szkołach powiatu piotrkowskiego od 17 lat. Do programu z terenu powiatu zgłosiło się 29 szkół. Realizowało go 1977 uczniów. Przeprowadzono 6 wizytacji programu. W ramach realizacji programu zrealizowano również Konkurs Wiedzy o Zdrowym Stylu Życia. Do II etapu powiatowego zakwalifikowali się uczniowie z 2 szkół.

2. Ogólnopolski Program Edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne”, którego głównym celem było kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród dzieci poprzez zbilansowaną i urozmaiconą dietę oraz właściwe nawyki w zakresie higieny. Odbiorcami programu są dzieci przedszkolne w wieku 5-6 lat oraz ich rodzice i opiekunowie. Do programu przystąpiło 11 przedszkoli a uczestniczyło w nim 321 dzieci i 175 rodziców. Do wszystkich przedszkoli przekazano materiały edukacyjne niezbędne do realizacji programu. Przeprowadzono 1 wizytację programu.

3. Lokalny Program Edukacyjny „Profilaktyka zakażeń HIV/AIDS”

Celem głównym programu było promowanie wśród młodzieży zachowań i postaw bezpiecznych w profilaktyce HIV/AIDS. Grupą docelową w programie byli uczniowie VIII klas szkół podstawowych i ich rodzice. W 2023 roku do programu zgłosiło się 27 szkół z powiatu piotrkowskiego. Wizytacje programu przeprowadzono w 3 placówkach. Programem objęto 791 uczniów i 617 rodziców. W ramach programu zorganizowano konkurs plastyczny „Młodzi o HIV i AIDS”. Na 15 zgłoszonych placówek 3 szkoły z powiatu piotrkowskiego znalazło się na liście laureatów konkursu. Wręczenie nagród nastąpiło w dniu 1 grudnia 2023 roku w Szkole Podstawowej im. Ks. Mariana Wiewiórowskiego w Gomulinie na obchodach Światowego Dnia Walki z AIDS. Patronat nad Konkursem objął Starosta Powiatu Piotrkowskiego, który ufundował nagrody dla laureatów. Program uzyskał wsparcie Krajowego Centrum ds. AIDS w Warszawie.

4. Ogólnopolski Program „Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu” w którym realizowane były programy i akcje profilaktyczne:

- **Program edukacyjny „Czyste powietrze wokół nas”,** którego celem był wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz uwrażliwienie dzieci na szkodliwość dymu tytoniowego i zwiększenie ich umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy dorośli palą przy nich tytoń. Program skierowany jest do

dzieci 5 i 6 letnich oraz ich rodziców. W roku szkolnym 2022/2023 program realizowany był w 36 placówkach nauczania i wychowania, realizowało go 938 dzieci i 707 rodziców. W roku szkolnym 2022/2023 zwizytowano 8 placówek z terenu powiatu piotrkowskiego.

- **Program edukacyjny „Bieg po zdrowie”**. Głównym celem programu było zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów w zakresie profilaktyki uzależnienia od papierosów i dymu tytoniowego. Treści programu są źródłem rzetelnej wiedzy na temat problematyki szkodliwości palenia tytoniu. Adresatami programu byli uczniowie klas IV i ich rodzice. W roku szkolnym 2022/2023 do programu przystąpiły 23 szkoły z powiatu, w tym 573 uczniów i 540 rodziców. Zwizytowano 5 placówek z terenu powiatu piotrkowskiego.

- **Obchody Światowego Dnia Bez Tytoniu i Obchody Światowy Dzień Rzucania Palenia**. W tym celu przekazano informacje na temat szkodliwości palenia tytoniu do lokalnych mediów oraz zamieszczono informacje na stronie internetowej i Facebooku PSSE w Piotrkowie Tryb. Ponadto zorganizowano Punkty Konsultacyjne na terenie miasta Piotrkowa Tryb. i powiatu. W ramach obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu w dniu 31 maja zorganizowany został Punkt Konsultacyjny w Przychodni NZOZ „Medicall” w Piotrkowie Tryb. W związku ze Światowym Dniem Rzucania Palenia, w miesiącu listopadzie zorganizowano Punkt Konsultacyjny w Przychodni NZOZ „Centrum Zdrowia” w Woli Moszczenickiej. W Punktach można było uzyskać porady na temat jak zerwać z nałogiem palenia tytoniu oraz uzyskać informacje dotyczące szkodliwości nałogu tytoniowego. W ramach akcji udzielano wywiadów dla Radia Strefa FM z zakresu obchodów Światowego Dnia Bez Tytoniu i Rzucania Palenia. W akcjach wzięło ogółem około 100 osób.

5. Program edukacyjny „ARS – czyli jak dbać o miłość”, którego celem była profilaktyka przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych. Adresatami programu byli uczniowie szkół ponadpodstawowych i ich rodzice. Program zrealizowany został w 3 szkołach ponadpodstawowych w powiecie piotrkowskim. W programie wzięło udział 149 uczniów i 66 rodziców. Przeprowadzono 2 wizytacje programu w szkołach.

6. Wojewódzka Kampania Edukacyjna „Dopalaczom mówimy STOP! – wybieramy zdrowie”

Kampania skierowana była do uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych. Jej celem było obniżenie tendencji uczniów do ryzykownych zachowań, prowadzących do sięgania po środki odurzające. W roku szkolnym 2022/2023 Kampanię realizowało 29 szkół podstawowych w powiecie. Objęto nią 1148 uczniów i 911 rodziców. Przeprowadzono 6 wizytacji. Wszystkie szkoły otrzymały pomoce dydaktyczne, niezbędne do zajęć z uczniami i rodzicami.

7. Program edukacyjny „Podstępne WZW”

Program był skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych. Ma na celu podniesienie wiedzy z zakresu profilaktyki zakażenia wirusem HBV i HCV oraz podejmowanie działań zmniejszających konsekwencje zakażenia. W powiecie piotrkowskim program realizowały 3 szkoły ponadpodstawowe, ogółem 362 uczniów i 119 rodziców. Zwizytowano 2 placówki.

8. Program edukacyjny „Znamie! Znam Je?”

Celem programu była popularyzacja wiedzy na temat profilaktyki i czynników ryzyka czerniaka. Program objął swym zasięgiem 3 szkoły ponadpodstawowe. W programie wzięło udział 348 uczniów z klas I – IV i 119 rodziców. Przeprowadzono wizytacje programu w 2 placówkach.

9. Program edukacyjny „Wybierz Życie. Pierwszy Krok”.

W roku szkolnym 2022/2023 przeprowadzono realizację programu edukacyjnego „Wybierz Życie. Pierwszy Krok” w 3 szkołach powiatu piotrkowskiego. Program był skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, zarówno do dziewcząt jak i do chłopców i ich rodziców. Celem programu było zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w powstawaniu nowotworu. Program realizowało 348 uczniów i 189 rodziców. Przeprowadzono 2 wizytacje programu.

Podejmowano również działania nieprogramowe z zakresu bezpiecznego wypoczynku dzieci i młodzieży pod nazwą Kampania „Bezpieczne ferie 2023” i „Bezpieczne wakacje 2023”

Przed rozpoczęciem ferii zimowych przygotowano i przekazano materiały edukacyjne, dotyczące bezpiecznego wypoczynku zimowego do organizatorów tego wypoczynku. Informację z zakresu Kampanii umieszczono na stronie internetowej PSSE w Piotrkowie Tryb. i Facebooku. Na terenie powiatu przeprowadzono 3 pogadanki z zakresu bezpiecznych ferii zimowych z 75 uczestnikami. Ponadto przeprowadzono 3 spotkania informacyjno-edukacyjne dotyczące profilaktyki stosowania nowych środków zastępczych – dopalaczy dla 66 uczestników.

W ramach Kampanii „Bezpieczne wakacje 2023” przygotowano pakiety z materiałami edukacyjnymi dla 18 placówek wypoczynku letniego. Przeprowadzono 27 spotkań informacyjno-edukacyjnych z 835 uczestnikami. Na spotkaniach z dziećmi i młodzieżą omawiano tematykę bezpiecznego zachowania podczas wakacji, profilaktykę chorób zakaźnych oraz rolę szczepień ochronnych w profilaktyce oraz przekazano założenia III edycji Europejskiej Kampanii Informacyjnej EFSA z zakresu bezpieczeństwa żywności. Informacje dotyczące profilaktyki używania nowych środków zastępczych przekazano na 19 spotkaniach z 559 uczestnikami. Informacje dotyczące Kampanii zamieszczono na stronie internetowej PSSE w Piotrkowie Trybunalskim i Facebooku.

W 2023 roku w związku z tematyką Hasła Roku, ogłoszoną w kwietniu 2023 roku, opracowano materiały edukacyjne i programy działalności placówek, które przekazano do współpracujących placówek. Na terenie siedziby Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piotrkowie Trybunalskim przygotowano wizualizację obrazującej temat Hasła Roku.

W związku z Europejskim Dniem Wiedzy o Antybiotykach oraz Światowym Tygodniem Wiedzy o Antybiotykach przygotowano tematyczną wystawę na terenie PSSE w Piotrkowie Tryb., udzielono wywiadu w Radiu Strefa FM i zamieszczono informacji na stronie internetowej i Facebooku.

Na terenie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piotrkowie Trybunalskim zorganizowano Punkt Konsultacyjny dla osób pochodzenia ukraińskiego. Przeprowadzono 22 spotkania w ośrodkach pobytu uchodźców z Ukrainy i placówkach oświatowych z osobami pochodzenia ukraińskiego, na których omawiano zasady zdrowego stylu życia i roli szczepień ochronnych w profilaktyce chorób zakaźnych. W spotkaniach uczestniczyło około 80 osób.

Podsumowanie działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w liczbach w roku 2023

W 2023 roku pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Piotrkowie Trybunalskim, w ramach sprawowanego nadzoru, przeprowadzili **3 844** kontrole sanitarne i wizytacje oraz przeprowadzono **1 779** dochodzeń epidemiologicznych.

Lp.	Zagadnienie	Liczba kontroli/ wizytacji
1	Epidemiologia	154
2	Bezpieczeństwo żywności, żywienia i produktów kosmetycznych	1636
3	Higiena komunalna	460
4	Higiena pracy	202
5	Higiena dzieci i młodzieży	277
6	Zapobiegawczy nadzór sanitarny	46
7	Oświata zdrowotna	69
	Ogółem	3 844

W związku ze sprawowanym nadzorem wydano **375** decyzji administracyjnych merytorycznych oraz **615** decyzji płatniczych.

W postępowaniu represyjnym stosowano karanie mandatowe. Ukarano mandatami **89** osób na kwotę **22 450 zł**.

W ramach postępowania egzekucyjnego wydano **21** tytułów wykonawczych celem przymuszenia do wykonania obowiązku.

Tabela poniżej ilustruje działalność w tym zakresie, w poszczególnych zagadnieniach:

Lp.	Zagadnienie	Decyzje		Postanowienia	Tytuły wykonawcze	Nalożone mandaty karne
		Merytoryczne	Płatnicze			
1	Epidemiologia	3	3	4	21	0
2	Bezpieczeństwo żywności, żywienia i produktów kosmetycznych	239	304	1		89
3	Higiena komunalna	60	31	36	0	0
4	Higiena pracy	45	39		0	0
5	Higiena dzieci i młodzieży	18	12		0	0
6	Zapobiegawczy nadzór sanitarny	2	52		0	0
7	Ogółem	381	459	41	21	89